

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

V dobi novinske in živčne vojne:

Na zapadu in na vzhodu nič novega

Kljub vsestranski diplomatski aktivnosti je zavladało trenutno mednarodno zatijje, ki pa ne napoveduje nič dobrega — Splošno pričakujejo v kratkem nove in morda odločilne akcije Berlina

London, 18. avgusta. br. V londonskih političnih in diplomatskih krogih spremljajo z vedno večjo skopso iz Berlina in Rima prihajajoče vesti o nekaterih novih načrtih in predlogih za ureditev zdanskega problema in za sklicanje konference veleisl. Današnji londonski listi ugotavljajo, da je nesporno ugotovljeno, da izvirajo vse te vesti kljub nasprotnim trditvam nemškega in italijanskega tiska, ki podarjata brezkompromisno stališče oziroma Rim-Berlin, baš iz nemško-italijanskih virov. „Times“ ponovno dajejo izraza stališču angleške in francoske vlade poudarjajoč, da je vsak predlog in poskus, ki izključuje sodelovanje Poljske, obsojen na popoln neuspeh. Dokler Poljska prostovoljno ne pristane na kak morebitni kompromisni predlog, tako dolgo je Anglija trdno odločena, braniti Poljsko z vsemi razpoložljivimi sredstvi proti vsakemu ogrožanju.

Enako, kakor v Londonu, tudi v Parizu naglašajo, da tako dolgo ni mogoče sedeti za konferenčno mizo, dokler definitivno ne izgine pojem „življenskega prostora“ in dokler se resnično tudi na nemški in italijanski strani ne uveljavi načelo samoodločbe narodov. Vse to, kar pa se sedaj dogaja, je le nov prispevek totalitarnih držav k vojni življenju, ki naj bi strl odpor mirovne fronte. London, 18. avgusta. e. Vest, da gre za sklicanje konference štirih veleisl. se v angleških političnih krogih smatra za novo potezo v tako imenovani „živčni vojni“. V teh krogih prevladuje vtis, da je bila ta vest poslana v svet v želji, da se pri poljski vladi izkazuje dvom v doslednost politike angleške vlade. Poleg tega se morda želi, da bi se nekatere države odkrito izrazile proti taki konferenci, da bi se jih potem moglo z druge strani imenovati za bojaželjne. Očitno je, da se s takimi metodami ne morejo reševati obstoječa vprašanja.

Francosko sporočilo nemški vladi

Berlin, 18. avgusta. e. V diplomatskih krogih potrjujejo, da je imel francoski veleposlanik v Berlinu Coulondre neposredno po svojem povratku iz Pariza 15. t. m. razgovor z državnim podtajnikom in zunanjim ministrom Weisackerjem. Coulondru ni bila poverjena nobena posebna misel. Na povratku iz dopusta je samo vzpostavil stike z ministrstvom zunanjih stvari. V teku razgovora sta državna razpravljala o splošnem položaju, zlasti pa o nemško-poljskih odnosih. V zvezi s tem je veleposlanik poudarjal stališče Francije in njeno odločnost, da vztraja pri evropski obvezah do Poljske.

Poljska ne potrebuje nobenih posredovalcev

Poznanj, 18. avgusta. AA. „Dienik Poznanski“ od 27. avg. piše o skorajšnjem obisku komisarja Zveze narodov v Gdansku Burckhardta v Nemčiji tole: Brez ozira na to, da bi poljska javnost morala vedeti, s čim se Burckhardt bavi, komisar Zveze narodov v Gdansku nima naloge, da nadzoruje kako se izvaja mednarodna pogodba od strani Gdanska. Eno je gotovo, namreč da prof. Burckhardt o priključitvi svojih razgovorov ni zastopal poljskih koristi. Zadevo Gdanska vodi osebo poljski zunanji minister in Poljska ne potrebuje nobenih posredovalcev glede stvari, ki se tičejo nje.

Angleško-poljski pakt

London, 18. avgusta. AA. Reuter: Po informacijah diplomatskega urednika lista „Daily Herald“ je pričakovati podpis dokončne britansko-poljske pogodbe prav v kratkem. Po tem informacijah se je do-

segel sporazum v vseh bistvenih točkah in gre le še za ureditev nekaterih tehničnih vprašanj. Članek pravi, da bodo določila pogodbe jasno orisala okoliščine, v katerih bo Velika Britanija nudila Poljski aktivno pomoč. Pogodba bo jasno poudarila, da je obvezna britanska pomoč trenutna in da bo veljala vse do konca morebitnega oboroženega spopada. Na koncu pravi članek, da vse te obveznosti, ki jih bo pogodba fiksirala, dejansko že zdaj obstajajo. V Londonu se je pripeljal svetnik poljskega zunanjega ministrstva, da pripravi s poklicanimi krogi zunanjega urada dokončni načrt pakta o vzajemni pomoči med Veliko Britanijo in Poljsko. Mislijo, da bo besedilo tega načrta pripravljeno za podpis koncem prihodnjega tedna.

Csaky pri Hitlerju?

Berlin, 18. avgusta. e. Madžarski zunanji minister grof Csaky je obiskal Hitlerja na njegovem posestvu v Obersalzbergu. Ta informacija je prišla iz okolice madžarskega ministra v Salzburgu, a še ni

V Berlinu napovedujejo krizo že za konec meseca avgusta

Vsa upanja na uspeh raznih posredovalnih poskusov je izginilo

Berlin, 18. avg. br. Politično obzorje se je zagnilo s še bolj temnimi oblaki, odkar so začeli Nemci poleg zahtev glede Gdanske postavljati tudi zahteve glede ukinitve poljskega koridorja in priključitve vse zapadne Poljske k Nemčiji. To pomeni novo teritorialno revizijo. Nemški tisk se ne sklicuje več na nemške pravice, marveč na nemško čast in vse kaže na to, da bo evropska kriza že konec avgusta dosegla svoj višek. Vsa upanja na mirno rešitev nemško-poljskega spora je izginilo in v nemških krogih se vedno bolj utrjuje prepričanje, da je spopad neizogiben, ker zapadne veleisl. nečije nič slišati več o kakem kompromisu v duhu nemških zahtev. Vse tudi kaže na to, da kancelar Hitler ne želi več kakšnega novega Monakovega in da gre vsa nemška taktika za-

Poljska je zaprla mejo tudi proti češkemu protektoratu in Slovaški

Obmejne straže so ojačene, nad obmejnimi ozemljem pa neprestano patrolirajo letala

Varšava, 18. avg. br. Glede na to, da so nemške oblasti odredile zaporo meje v Gornji Slezi, da bi, kakor domnevajo v poljskih krogih, priključijo vojaške priprave proti Poljski, je sedaj tudi poljska vlada odredila zaporo vse nemške poljske meje ne samo v Gornji Slezi, nego tudi napram češkoslovanskemu protektoratu in napram Slovaški vse do madžarsko-poljske meje. Ta ukrep je rodil povoljne posledice, ker je s tem onemogočeno prehajanje nemških agentov in agitatorjev na poljsko ozemlje. Na nemški protest je

Poljski ukrepi za zaščito nacionalne posesti na meji

Nemški veleposledniki morajo v roku enega leta prodati svojo zemljo Poljakom

Varšava, 18. avg. e. Službeno poročajo, da je v službenih novinah objavljena uredba s podpisom predsednika republike in v soglasju med notranjim ministrom ter ministrom za kmetijstvo, da se iz razlogov državne varnosti ter obrambe in po zakonskih pogojih odredi prisilna prodaja posestev v obmejnih krajih. Ta uredba bo omogočila kmetijskemu ministru, da lahko parcelira velika imetja, ki so v posesti pripadnikov nemške narodne manjšine in jih razdeli poljskim kmetom ali malim posestnikom. Kakor je znano, pripadajo nemški manjšini, čeprav je relativno maloštevilna, velika imetja, ki obsegajo večjo površino, kakor pa posestva vnega poljskega prebivalstva, ki je v večini.

Varšava, 18. avg. br. V uradnem listu je bila objavljena uredba, ki pooblašča kmetijskega ministra, da v sporazumu s finančnim ministrom izvede agrarno reformo v poljskih obmejnih krajih. Uredba se nanaša na vse področje v pasu 30 km ob poljsko-nemški meji. Velika posestva bodo razdeljena na male parcele in oddana malim kmetom v zakup. Veleposledniki bodo prisiljeni na dražbah prodati svoja posestva v roku enega leta. S to uredbo nameravajo poljske oblasti odpraviti neozdravljive med nemško zemljiško posejstvo in številom pripadnikov nemške manjšine

potrjena z nemške strani. V Salzburgu podarjajo, da je Csaky prišel k Hitlerju ob 15.30, z njim popil čaj in ob tej priliki izrazil čestitke regenta Horstija ob priliki 25 letnice vstopa Hitlerja v bavarski polk. Dalje se doznavo, da je bil v spremstvu Csakya tudi madžarski poslanik v Berlinu.

Berchtesgaden, 18. avg. e. Uradno poročajo: Vesti tujih agencij, da je Hitler sprejel grofa Csakya niso točne.

London, 18. avgusta. e. V Londonu posvečajo posebno pozornost pogajanjem grofa Csakya z Ribbentropom. Zadržuje se, da bo Csaky po sestanku s Hitlerjem odpoval v Italijo, kjer bo nadaljeval razgovore.

Danes v Moskvi odmor

Moskva, 18. avgusta. AA. Havas: Razgovori med angleškim, francoskim in sovjetskimi vojaškimi odposlancem so se večer ob 10. nadaljevali in so trajali do 14. ure. Za danes ni na programu nobena nova seja, ker bodo člani tujih vojaških odposlancev prisostvovali letni letalski proslavi na letališču Tušinu.

tem, da se nemške zahteve hvalijo, če-berha tudi z orožjem. Mirovni načrti, o katerih je bilo zadnje dni v mednarodnem tisku toliko razprav, so v Berlinu postavljeni sedaj, ko se je pokazalo, da ni nikakega izgleda na uspeh, na popolnoma stranski tir. Merodajni nemški finitisti ne-čajo več izgubljati časa z razpravami o teh načrtih. Niti Nemčija, niti Poljska, še manj pa obe zapadni veleisl. nečajo prevzeti nobene odgovornosti za kakšno posredovalno akcijo. Vedno bolj prevladuje v berlinskih diplomatskih krogih naziranje, da bo Nemčija kar najbolj pospešila svoje akcije in da je bil sestanek v Solnegradu zadnji poskus, ki naj bi zapadnim veleisl. dokazal, da Nemčija ne misli več oklevati. Baš zaradi tega mislijo, da bo konec avgusta najbolj kritičen.

poljska vlada odgovorila, da bo napram Nemčiji takoj ukinita zapora meje, čim nemške oblasti, ki so prve odredile zaporo, svoj ukrep preuklepejo. Kar pa se tiče zapore meje napram češko-moravskemu protektoratu in Slovaški, pa nima Poljska s tema dvema nikake pogodbe o obmejnem prometu in je zapora meje iz varnostnih razlogov upravičena in potrebna. Obmejne straže so vzdržali vse meje ojačene, razen tega neprestano kontrolirajo nad obmejnimi ozemljem vojna letala.

Odmev v Nemčiji

Berlin, 18. avgusta. e. Kakor se doznavo so nemške oblasti sklenile celo vrsto ukrepov proti poljski manjšini v Nemčiji. Prepovedan je poljski list „Novini Poljske“, ki izhaja v zapadni Slezi. Prav tako ni izšel edini poljski list v Vzhodni Prusiji „Gazetta Olsza“. Glede poljskih ukrepov proti Nemcem na Poljskem piše „Frankfurter Zeitung“: Chamberlain je nedavno poudarjal dostojanstveno mirno zadržanje poljske vlade. To dostojanstvo je vsak dan bolj vidno z novim preganjanjem Nemcev v Poljski. Poljski morajo vedeti, da s tem samo poslabšajo položaj, a kakor kaže, oni to hočejo. Zadnji primer je aretacija inž. Wiesnerja, ki je bil vodja mladonemške stranke in obeh najvažnejših nemških organizacij na Poljskem. Takih ukrepov proti nemški manjšini ni izvajal niti Benešev režim na Češkoslovaškem. Ta primer jasno kaže, zakaj je go-

stalo akutno vprašanje nemško-poljskega sosedstva in zakaj se prav sedaj zahteva njegova rešitev.

Nemško vohunstvo na Poljskem

Varšava, 18. avg. br. Agencija Pat poroča, da sta bila 9. in 14. t. m. na meji pri Rudi in Šaru izvršena napada na poljsko obmejno stražo. Neki poljski stražnik je bil ubit, več pa jih je bilo ranjenih. Poljske oblasti so nemudoma uvedle preiskavo in so pri tem odkrile široko zasnovano vohunsko organizacijo, v kateri je delovalo večje število nemških državljani, ki žive v Poljski in tudi poljskih Nemcev. V zvezi s tem je poljska policija zaprla centralne lokale nemške mladinske organizacije ter nemške strokovne delavke zveze. Po vseh poljskih listov so bili v zvezi s to afero večer aretirani tudi vodja poljskih Nemcev senator Wiesner ter še nekateri prvaki nemške manjšine. Danes so bili skoraj vsi izpuščeni. V zaporih so ostali le oni Nemci, ki jim je bila krivda dokazana. V zvezi z ilegalno in vohunsko organizacijo je bilo aretiranih okrog 150 ljudi.

Polemika med nemškimi in poljskimi tiskom

Berlin, 18. avg. br. Kampanja nemškega tiska proti Poljski se z vsakim dnem stopnjuje. Danes so nemški listi polni poročil o preganjanju Nemcev na Poljskem, pri čemer pa zamolče, da je poljska vlada začela samo izvajati represalije na slične ukrepe, ki so jih najprej Nemci izdali proti Poljakom. Tako poročajo današnji nemški listi, da Nemci trumoma beže iz Poljske ter se skrivajo po gozdovih po več dni, predno jim uspe pobegniti preko meje. Po nemških poročilih je sedaj že nad 75.000 Nemcev pribežalo iz Poljske v Nemčijo. Nemški listi so ogorčeni nad pisanjem poljskih listov, ki k temu poudarjajo, da je slehernemu Nemcu na Poljskem svobodno, da se izseli v Nemčijo. Sploh bi bilo najbolje, je zapisal na primer „Kurier Waszawski“, da bi Nemčija tudi za Slezijsko in Gdansko uporabila južno-tirolske metode, pa bi bilo kaj hitro konec vseh sporov. Južna Tirolska je stara nemška pokrajina, Prusija in Gdanski pa sta bila stoletja poljska posest.

Vohunska afera na Švedskem

Stockholm, 18. avg. br. Politijske oblasti so aretirale nekoga Nemca, ki je nastopal kot komunist, a je imel več ponarejenih potnih listov, glasečih se na različna imena. Že pri prvem zaslišanju so ugotovili, da se je dejansko pečal z vohunskimi posli in je bil v zvezi z nekimi švedskimi narodnimi socialisti. V poljskih urah so bili aretirani vsi osumljeni. Oblasti so dognale, da so zbirali informacije o delovnih razmerah na Švedskem, o švedskih zalozah surovin, o produkcijski kapaciteti švedske industrije, o nemških emigrantih in o švedskih novinarjih in politikih, ki nastopajo proti narodnemu socializmu.

Študijsko potovanje ameriškega ministra po Evropi

Rim, 18. avgusta. e. Doznavo se, da bo ameriški poštni minister Farley in osebni prijatelj Roosevelta, ki je prišel v Rim, sprejet v audienci pri papežu v Castell Gandolfo. Mislijo, da bo Farley po svojem obisku posetil tudi Pariz, London in Dublin, kjer bo imel važne sestanke. Nato se bo vrnil v Zedinjene države, kjer bo Rooseveltu poročal o svoji poslužbeni akciji v glavnih prestolnicah zapadne Evrope.

3 milijoni kitajskih četnikov v borbi proti Japoncem

Gverilski vojni prizadeva Japoncem najhujše izgube in skrb

Čangking, 18. avgusta. Položaj Japoncev na Daljnem vzhodu po zadnjih vesteh ni preveč rožnat. V Zunanji Mongoliji je Rusija znatno ojačila svoje čete in še neprestano koncentriro vojaštvo, tako da so Japonci prisiljeni premestiti več divizij s kitajskega bojišča v Zunanjo Mongolijo, na drugi strani pa imajo Japonci silne težave s kitajskimi četniki, ki jim prizadajo strašne izgube. V borbi so ti Kitajci naravnost fanatični in se ne strahajo nadati celo artiljerijskih oddelkov ter motoriziranih čet. Po poročilih iz Londona je

Angleško-francoski letalski manevri

London, 18. avgusta. AA. Reuter: O večeršnjih kombiniranih francosko-angleških letalskih vajah sporočajo še telepodrobnosti: Francoske letalske sile so izvršile okoli polnočnega nenadni napad na Veliko Britanijo, zatem pa še dva zaporedna močna koncentrična napada. Pri teh napadih je sodelovalo skupno 200 francoskih težkih bombnikov. Razdeljeni so bili v dve glavni skupini, od katerih je moralala vsaka izvršiti celo vrsto nalog. Po končanih nalogah sta se obe skupini spet združili nad Londonom. O vsakem teh poletov je francosko letalsko ministrstvo obvestilo javnost šele potem, ko so se letala vrnila na svoja oporišča. Prva skupina, ki je sodelovala pri popoldanskem „napadu“, in v kateri je bilo 120 letal, je preletela angleško obal nekaj pred tretjo uro jutraj in napadla med drugim Cambridge, Lester, Cardiff in Bristol; poleg zelo močnega in koncentriranega napada na Liverpool. Po končanem popoldanskem napadu na Anglijo združeni francoski letalski skupini nista izvedli napada na London, ker jima London ni bil označen kot cilj za napad, pač pa samo kot zbirališče. Pri nočnem napadu so imeli angleški protiletalski oddelki velike uspehe. Kombinirani akciji reflektorjev in protiletalskih topov se je večkrat posrečilo popolnoma razgnati sovražna letala. Prav tako so imela velik uspeh tudi lovski izvidniška letala. Francoska napadalna letala so letela v višini povprečno 5000 čevljev, nad mestni, katere so napadla, pa so se spustila na 3000 čevljev.

Francosko letalstvo najboljšje!

Pariz, 18. avgusta. V letalskem svetu in v vojaških krogih je zbudil veliko senzacijo najnovejši rekord v poletu na daljavo 10.000 km, ki sta ga postavila znamenita francoska letalca Maurice Rossi in Esmond na bimotorju „Amiot 370“. S tem sta poročila hitrostni rekord na 10.000 km, katerega so postavili 2. avgusta letos italijanski letalci Tondi Dagasso, Vignoli in Stagliani. Ta letalska ekipa je dosegla povprečno hitrost 236 km na uro, dočim sta Rossi in Esmond dosegla povprečno hitrost 311 km na uro, to je za okoli 75 km na uro več kakor Italijani. Zanimivo je, da je bil motor francoskega letala znatno šibkejši kakor motor italijanskega, saj je bilo italijansko letalo celo trimotorno. Seveda je ta polet zbudil ogromno senzacijo, zlasti ker naglašajo, da je mogoče s tem letalom doseči še večje brzine, če ga opremiti z močnejšim motorjem.

Diplomatska tatvina v Sofiji

Sofija, 18. avg. AA. Bolgarska brojavna agencija poroča: Sročni je neki neznanec, ki je bil zelo podoben kurirju romunskega poslanstva, prišel v hotel in zahteval kurirsko torbo. V hotelu so mu jo izročili. Eno uro pozneje je prišel pravi kurir in tedaj je prišla tatvina na dan. Tako na to so kurir in člani poslanstva odšli na policijsko ravnanje. Toda med tem, ko so člani poslanstva stopali v kabinet policijskega ravnatelja, je kurir, ki je ostal v vozu, skušal izvršiti samomor in se je nevarno ranil. Policija je razpisala nagrado 50.000 levjev za osebo, ki bo omogočila izsleditev tatu.

Kitajska pritožba na haško razsodišče

London, 18. avgusta. br. Reuter poroča, da je kitajska vlada sklenila vložiti tožbo na mednarodno sodišče v Haagu zaradi sklepa angleške vlade glede izročitve štirih umora osumljenih Kitajcev japonskim oblastem na Kitajskem. Kitajska vlada smatra, da so s tem kršene določbe mednarodnega prava. Dokler haško razsodišče ne izda svoje odločitve, angleške oblasti omenjenih štirih Kitajcev ne bi smele izročiti Japoncem.

Čitajte in širite „Slovenski Narod“!

Čitajte,

širite,

naročajte

„Slovenski Narod“!

teh četnikov okoli 3 milijone. Samo v zadnjem tednu so izgubili Japonci v borbi s četniki okoli 10.000 vojakov, poleg tega pa so jim uničili 98 tankov in mnoge strojnice.

Borzna poročila.

Oriz, 18. avgusta. Beograd 10.—, Paris 11.7320, London 20.7275, New York 442.875, Bruselj 78.34, Milan 23.30, Amsterdam 237.45, Berlin 177.70, Praga 15.15, Varšava 88.40, Bukarešta 3.25.

Politični obzorje

Služba domovini in služba tujini

»Narodna odbrana«, glasilo letoimenske narodnoobrambene organizacije, objavlja v svoji zadnji številki pod naslovom »Služba domovini in služba tujini« uvodnik, ki je vreden, da s njim seznanimo tudi naše čitatelje. Predmet temu uvodniku je splošno razmišljanje o vlogi domovine in tujine v življenju človeka. Vredno je vedeti, da v današnjem razmerju vse dogodke in razporeja svoje mreže. Te mreže so nad vse nevarne, ker so često spletene iz nevidnih nit, v katere se človek lahko in brez zasluge, na ta način večkrat nezavedno vključuje. Delovanje vohunov in njihovih pomočnikov v mirnih časih, zlasti na predvečer velikih dogodkov ima ponajveč usodopolne posledice za določeno državo. S pripravljenimi in naučenimi, jasnimi in do ločenimi vlogami se vohuni razkrope po državi, vtihovaljajo se v družstva, zavode in rodbe in opravljajo tu svoj posel. V mirnih časih, v pričakovanju velikih dogodkov, v dobi splošne nezvestosti in negotovosti širijo ti ljudje po vsej državi vseh vrst vzmetilne vesti. Te vesti gre do od ust do ust in se razprostrirajo na vse strani kakor svilena vlakna po zraku. Vohuni in njih pomočniki povzročajo, povečujejo in pomnožujejo strah in paniko med ljudstvom. Ti špijoni in njih pomočniki so v mirnih časih bolj nevarni, kakor vohuni med vojno, ker se na nje mnogo premalo pazi. Pripadajo raznim poklicem in strokam, posvečeni so v mnoge tajnosti, večje razpravljajo o vseh problemih in povsod zastopajo z vso drznostjo svoje stališče. Špijoni in njih pomočniki so v glavnem dveh vrst: tuji in domači. Tuji špijoni opravljajo svoj posel po profesionalni dolžnosti ali pa iz patriotizma, domači vohuni pa služijo tujim interesom radi svoje materialne koristi ali pa iz lahkomišelnosti in neumnosti. Ti domači vohuni so ali do besedno plačani z denarjem ali pa imajo razne koncesije, zastopništva in druge posele, ki jim omogočajo lepe zaslužke in obogatitve. Nekateri služijo tujini, ker so deležni raznih časti in odlikovanj. Vsi ti pa širijo razne vzmetilne vesti, obenem pa dajejo informacije tujini o obrambnih sredstvih in lastni državi. »Patriotika« dolžnost vseh državljanov je, da budno pazijo na te sumljive elemente, predvsem pa, da ne verjamejo vestem, ki jih oni širijo. Naša preteklost in vsa naša zgodovina glasno pričata o naši moči, o naši zvestosti in o našem rodoljubju. Zato nikar ne nasedajmo tujim izmišljotinam, katerih namen je več kakor prozoren.

Zakaj so proti slovanski ideji?

Klerikalna »Hrvatska straža« od nekdanjega strupenega sovražnika slovanske ideje. Direktor tega lista je zagrebški grkokatoliški kanonik in bogoslovni profesor dr. Janko Šimrak, ki ga je društvo njegovih rojakov Zumbračanov izključilo iz svoje srede radi njegovega družstva in javnosti škodljivega delovanja. Ta list je nedavno tega priobčil o vseslovanstvu misli dolga članek, ki mu je dal naslov »Panslovanstvo razmisli«. V tem članku čitamo med drugim: »Mislimo, da je koristno opozoriti na rasistične nazore propagatorjev vseslovanstva, ki ni samo na škodo hrvatsv in njegovi kulturi, marveč se to vseslovanstvo vedno bolj in bolj uveljavlja v rasistični, protikatališki in protizapadnjaški obliki. To je razvoj popolnoma na liniji bogumilstva in husitstva, a končno tudi na liniji ideje o nacionalni cerkvi...« — Sedaj vemo, zakaj so častiti dr. Janko Šimrak in njegovi somišljeniki to in onstran Solte tako zagrizeni sovražniki slovanske misli in zakaj s tako vneto odobravajo »zapadnjaško« orientacijo dr. Tisa in dr. Tuhe na Slovaščem!

Vendar enkrat odločna beseda!

Drugi zvezek »Književnega glasa« v Zagrebu je izšel pod naslovom »O nevarnosti Balkana«. Razpravo je napisal Rikard Simeon. Iz te književne navajamo take značilne odstavke: »... Frankovci ne prenehajo poudarjati, da Hrvati niso balkanski narod. Zato so pristajali borbe, ki ji je namen, da bi Hrvatska vezala svoje usode s obdanskimi državami. Po aneksiji Avstrije niso oni opustili te svoje politike, dasi je povsem jasno, da hrvatski narod ne more svoje usode vezati na svojo zapadno veliko sosedo, ako noče s tem pristati na svojo lastno propast. Germanizacija, gospodarska nesamostojnost in vsa škoda, ki bi jo povzročila taka politika, vse to ni iztrežilo frankovskih agitatorjev. Temu se seveda ni čuditi, ako uvažujemo, da nimajo frankovci nobenega čuta in nobene obzirnosti za hrvatske narodne posebnosti, za hrvatsko preteklost in za poreklo Hrvatov, saj se pri vsaki priliki kažejo kot najzagrizeniji sovražniki vsega, kar je slovansko. Da so nekateri izmed njih jeli brez srca trobiti v svet bedastočo o gotokem poreklu Hrvatov, je to samo dokaz o njihovi mržnji nasproti hrvatsv, ki je v svoji bitnosti slovanska. Zato tudi lahko odobravajo tujo politiko celo v primeru, ko najtežje ogroža obstoj hrvatskega naroda: seve, njim bi bila najljubša tista Hrvatska, ki bi se utopila v tujinstvu, zavrgla svoj jezik in vse znake individualnosti, skratka, ki bi postala del — tujine. To je ono, kar tvori globok prepad med hrvatskim seljačkim pokretom, ki je naroden in med njimi, ki so — sedaj prijetno, sedaj odkrito — branili in propagatorji »pogotenjake Hrvatov. A ker bi v gotovem trenutku ti in njim slični lahko, podprti iz inozemstva, vsilili svojo voljo hrvatski večini, zaradi tega je potrebno, da te elemente razkrinkamo in jih onemogočimo, predno bodo imeli priliko, da bi poskusili izvesti, kar bi ogrozilo obstanek hrvatskega naroda. Prav pod pritiskom velike tujine, ki že s svojim obstankom ogroža hrvatski narod, je Hrvatska potisnjena popolnoma na Balkan in navezana nanj kot svojega saveznika. Balkan je zaledje Hrvatske, in njega je treba črpati moč, v zvezi s njim je treba hrvatski zagotoviti obstoj in bodočnost...«

Za novo železniško progo Podnart-Bled-Boh. Bela

Nova železnica bi približala Bled in Bohinj Ljubljani ter bi bila velikega gospodarskega pomena

Ljubljana, 18. avgusta. Nedavno smo poročali o izredno zanimivi brošuri, ki jo je izdalo Združenje železniških uradnikov, oblastna uprava Ljubljana, pod naslovom »Gorenjske proge«. Navedli smo nekaj števil o visoki aktivnosti gorenjskih prog in argumente o potrebi po ločitvi dvojnega tira na progi Ljubljana-Jesenice. Danes naj opozorimo na potrebo zgraditve nove železniške proge, ki bi v najkrajši smeri vezala glavno gorenjsko progo z bohinjsko železnico v smeri od Ljubljane.

Pisci brošure se sklicevajo predvsem na to, da je železniški promet v Sloveniji, na področju ljubljanske železniške direkcije, najvažnejši ter so drž. železnice visoko aktivne. Tudi najbolj upravičeno zahtevajo po graditvi železnice pri nas. Od 1. 1918 do 1937 se je povečala dolžina železniškega omrežja v naši državi od 8.046 na 9.460 km, torej za 1.414 km ali 17,7%. Letni prirastek znaša približno 1%, kar je normalno ter ustreza pravilnemu razvoju železniškega omrežja. Toda pri tem moramo upoštevati, da je od 1.414 novih prog Slovenija dobila samo 60 km in da znaša skupni prirastek od 1.1918. ko smo imeli 1.086 km prog, samo 5,5% ali 0,29% na leto. Na beograjski dolžini je odpadlo 737 km novih prog ali 46,6%. Povprečni letni prirastek je znašal 2,48%. Po uredbi iz 1. 1936 je določeno, približno do 1. 1950 zgraditev 1242 km novih prog. Na Slovenijo odpade samo proga Črnomelj—Vrbovsko, t. j. 47 km, ali le 3,8% novih prog ali skupno 11,5% prirastka železniškega omrežja iz 1. 1918. Na sarajevsko direkto pa odpade celo 485 km novih prog in na beograjsko 640 km.

Graditev železniških prog v gospodarsko nerazvitih pokrajinah lahko prej škoduje kakor koristi, če so zastopavljene razvitejšje pokrajine, kajti nove proge v pokrajinah s slabim prometom niso rentabilne. Graditev prog v Sloveniji bi bila nedvomno rentabilna in ne le samo to: odpravljena bi bila velika gospodarska škoda, ki nastaja zaradi zastarelih starih prog in nepopolnega železniškega omrežja. Na velike gospodarske napake, ki jih delajo pri načrtih za nove proge v državi, je že odgovorila ljubljanska sekcija Združenja jugos. inženjerjev in arhitektov 1. 1937 s svojim načrtom javnih del v Sloveniji. Izdelala je poseben načrt za izpolnitve železniškega omrežja v Sloveniji. Določena je bila graditev 18 prog v skupni dolžini 609 km. Delo bi bilo razdeljeno na dobo 40 let. Delali bi po vrstnem redu, ki ga nakazuje pomen posameznih novih prog. Med gorenjskimi progami je bila določena tudi graditev proge Podnart - Kropa - Bled - Bohinjska

Bela, v dolžini 20 km. Ta proga bi bila med novimi progami na Gorenjskem najpomembnejša.

Nova proga bi se odcepila od glavne pri postaji Podnart-Kropa. Položena bi bila po dolžini Ljupnice do vasi Ljupnice v vzponu 12,5%. Potem bi obšla Lancovo in se skoki predor spustila v padcu 16%, do Save Bohinjske ob vasi Skale. Od tam bi se dvignila do Bleda v vzponu 12,5%, potem pa v vzponu 3 promile do Bohinjske Bele. Nova proga bi prihranila okrog 20 km poti in na višini okrog 88 m. Približala bi Kroko železnici za 4,6 km in držala bi neposredno skozi Kamno gorico, Ljupnico, Lancovo, Skale, Ritno Selo in Bled. Stroški bi znašali okrog 40 do 50 din. Proga bi bila zgrajena na srednje težkem terenu.

Za zgraditve te proge govore v glavnem naslednji razlogi. Z novo progo bi Ljubljana dobila direktno zvezo z Bledom in bohinjskim kotom in zelo bi bil skrajšan potovalni čas. Če bi bila nova proga tudi dvojnega tira, bi se potovalni čas skrajšal od sedanjega od 193 minut na približno 110 minut, ali za 1 uro 23 minut (43%). Vožnja od Ljubljane do Bleda bi bila krajša za 1 uro 5 minut. Nova proga bi približala Bistrico in Bled Ljubljani za 1 uro 23 minut, odtodno 1 uro 5 minut. Samo po sebi se razume, da bi bil zaradi tega obisk Bohinja in Bleda mnogo večji, ker bi bila tudi vožnja zmanjšana in ne le skrajšan potovalni čas. To bi bilo velikega pomena za te kraje, ki živijo od tujskega prometa.

Toda proga bi imela velik gospodarski pomen zaradi obširnih, doslej zelo slabo izkoriščenih gozdov ob novi progi in sicer na Jelovici, od koder bi izvažali velike količine lesa. Če vzamemo Ljupnico kot izvozno središče za les in oglje z Jelovice, je pot do železniške postaje Podnart-Kropa dolga približno 10 km, do postaje Radovljice okrog 4 km, a z dvema hudima klanecema. Odrčnoost postaj vpliva tako na cenno lesa, da zdaj veliki gozdovi nimajo nobenega posebnega gospodarskega pomena. Z zgraditvijo nove proge bi se povečal na dan izvoz lesa in oglja z Jelovice 10 do 20 vagonov, toda tudi železarska industrija Kroke in Kamne gorice bi prišla do večjega pomena in sploh bi se dvignilo gospodarstvo teh krajev. — Železniška uprava bi prihranila na leto z novo progo zaradi krajše poti in manjše višinske razlike okrog 700.000 din. — Nova proga bi imela tudi izreden strateški pomen.

Vsi ti razlogi pač dovolj upravičujejo zahtevo po zgraditvi nove proge. Pričakovati smemo, da brošura Združenja železniških uradnikov ne bo ostala neopažena tudi na pristojnih mestih.

Zlat zaklad v ciganski harfi

Tatica zlatnine, katere je bilo za okoli 10.000 din, obojena na 2 leti strogega zapora

Pravcata senzacija je bila, ko je ljubljanska policija aretirala pred tedni lastnika potujočega kina brata Jožeta in Ivana Ritterja ter njuno gosposdino, blaginčarko in neporočeno ženo Jožeta Ritterja Gizele Vuhingerjevo. Aretacija te družbe, ki pripada številnejši družbi potujočih ciganov komedijantov, sama na sebi ni bila prav za prav senzacija, senzacija je nastala, ko je policija preiskala voz družbe in našla v njem — zlat zaklad, skrit v harfi.

Ritterji so boljši cigani oziroma niso navadni cigani, kakor je rekel branilec večeraj na razpravi, temveč so potomci slavnih ciganskih muzikantov. Oče obeh Ritterjev je nedavno umrl v Rumi in so celo listi pisali, da je bil slaven violinist, ki je imel baje celo Stradivarijeve gosli. Vsekakor je ta ciganska družba boljše ciganske družbe, ker je lastnica potujočega kina, s katerim so prišli Ritterji tudi v Slovenijo v mesecu septembru lani. Potovali so po deželi in v manjših krajih prejeljale predstave na prostem v cirkuškem šatoru. Predvajali so neme stare filme z aparatu na ročni pogon seveda. Posebno radi so se zadrževali v ljubljanski okolici, v Mostah, Tomačevem 1. t. d.

Vse to bi ne bilo nič nenavadnega, če bi ne bilo zlatega zaklada v harfi, ki ga je našla policija in so ga ocenili na približno 10.000 din.

V prvih mesecih tega leta so mnoge stranke v Ljubljani in okolici prijavile tatvine zlatnine, ki jo je moral izvršiti zelo premeten tat, kajti prišel je v stanovanja skozi zaklenjena vrata in je izmikal prstane, veržice in ure iz predalov, ki so bili zaklenjeni. Izredno vjeden je bil tat, odpiral je s ponarejenimi ključi stanovanjska vrata in predale ter je vrata za seboj vedno zapiral. Ljubljanska policija je dolgo zaman iskala tatu in vlomilca, naposled se je tat sam ujel.

V maju letos je gospa Kernova v Baudkovi ulici zasledila v svojem stanovanju — Gizele Vuhinger. Ciganka je prišla v hišo in je pri Kernovih prosila za miloščino. Kernova ji je dala nekaj dinarjev in ji še svetovala, naj poprosi še v sosedni hiši. Slučajno pa je Kernova bila radovedna, kam bo šla ciganka Gizele in je pokukala skozi okno, a ciganka ni bilo iz hiše. Njeno vedenje se ji je zdelo sumljivo, pogledala je po stanovanju in zasledila Gizele, ko je stala v prednohi in pobegnila, ko je opazila, da je zasledena. V strahu stanovanja pa so Kernovi našli šop ponarejenih ključev in vitrov, katere je odrgla Gizele. S pomočjo teh ključev je Gizele odprla vrata v stanovanje.

Že pred tem dogodkom je 10 ljubljanskih strank prijavilo tatvine zlatnine. Policija je dobila po neuspelem vlogu v stanovanje Kernovih prvo sled, sledila je preiskava v Ritterjevi potujoči hiški, našli so zlat zaklad in sicer tudi slučajno, sam Ivan Ritter ga je izdal. Ko je policija stopila v voz, je Ivan Ritter skočil v kot in pograbil culico, ki jo je hotel neopazno skriti v harfo. Detektivs so zaradi tega preiskali harfo. V votlem delu stare harfe so našli prstane, veržice, ure in drugo zlatnino. Stranke, ki so prijavile tatvine, so spoznale večino najdenih zlatnine za svojo. S tem je bilo dokazano, da so Gizele Vuhinger in brata Ritter vsaj v zvezi z drznilom tatovinske zlatnine.

Včeraj sta se brata Ritterja zagovarjala pred malim senatom, ki mu je bil predsednik s. o. s. Ivan Brelih, obtožbo pa je

zastopal državni tožilec Ivan Sever. Brata Ritterja sta se zagovarjala, da sta nedolžna. Gizele je trdila, da je vso zlatnino kupila od neke neznane ciganke v nekem neznanim kraju. Jožef Ritter je izjavil, da živi z Gizele že več let in ima z njo pet nezakonskih otrok, šest pa je na potu, a zadnje čase je z Gizele spet, ker mu je pobrala skoraj ves denar, ki ga je kasirala kot blaginčarko njegovega potujočega kina. Ritterja sta trdila, da nista vedela za zlat zaklad v harfi, Gizele pa je trdila, da je kupila z denarjem, ki ga je utajila kot blaginčarko. Ritterja sta se ves čas razprave delala, kakor da sploh ne govorita z Gizele. Gizele ju tudi ni pogledala. Sodniki pa seveda niso mogli verjeti takemu zagovoru, dovolj je bilo dokazov za to, da je Gizele vlamljala s ponarejenimi ključi v stanovanja in kradla zlatnino ter jo spravljala v harfo, za kar sta morala vedeti tudi brata Ritterja. Val trije so bili spoznani za krive, in sicer Gizele v osem primerih sklenitve vlomne tatvine, v enem primeru poskusa tatvine in v enem primeru prestopka tatvine, Jožef in Ivan Ritter pa prestopka prikrivanja ukradenih predmetov. Gizele je senat prisodil 2 leti strogega zapora, Jožetu in Ivanu Ritterju pa vsakega po 6 mesecev strogega zapora in 300 din globo.

Gizele je z jokom in stokom protestirala proti obsodbi, Ritterja sta se začela posvetovati z branilcem. Na hodniku sta komaj potolažila Gizele, ki je kričala po nemško: Moji otroci, moji ubogi otroci!

Dramatska šola Šentjakobskega gledališča

Zamisel Šentjakobskega gledališča, prireditelji onim, ki se zanimajo za gledališko umetnost, dramatsko šolo, je našla na eni strani toplo odobravanje, na drugi pa mnogo premajhno zanimanje za udeležbo. Uprava je bila primorana pojalšati javni rok do 21. t. m., kajti številni doslej prijavljeni so bili majhno, da se delo, ki ga ima uprava z organiziranjem take šole, gotovo ne bi izplačalo. Krivo je morda to, da se velika večina ljudi mudi še na političnih, kar pa gotovo ne more biti res, no opravditi, saj bi se tudi tečajniki morali zavedati pomena take šole in nekaj žrtvovati zanjo. Tudi dramatske šole prejšnjih let so se pričele v tej dobi, kar pa nikogar ni oviralo, da bi se ne udeleževal redno prejavljani.

Uprava Šentjakobskega gledališča poziva ponovno vse, ki bi se radi seznanili z igranjem, deklamacijo, govorom, pantomimo, licenjem, režijo in inscenacijo, naj se čim prej pisмено ali ustmeno prijavijo v dramatsko šolo, ki je popolnoma brezplačna. Vanjo vabimo tudi podedske odrske delavce, ki jim bo ta šola lahko mnogo koristila pri organiziranju in delu na podedskih odrih. Obvezno pa je posejanje dramatske šole za vse člane, ki so se prijavili v laniški sezoni, kajti pravico na stopanja na odru bodo imeli le absolviranci tečajniki in tečajnice.

Dramatska šola se bo pričela v ponedeljek 21. t. m. ob 20. z uvodno besedo predstavnika Narodnega gledališča g. dr. Bratka Krefta, ki bo podal par misli o gledališču in delu v njem. Ustne prijave se sprejemajo vsak dan od pol 20. do pol 21. p. smene pa na naslov: Uprava Šentjakobskega gledališča, Ljubljana, Mostni dom.

Jubilej jeseniškega Sokola

V nedeljo bodo jeseniščani proslavili 35 letnico svojega sokolskega društva

Jesen 1. 1904 je bilo ustanovljeno Sokolsko društvo Jesenice, ki je eno izmed najbolj delavnih sokolskih edinic v državi.

Pred 35 leti je bilo na Jesenicah le malo narodne zavesti, — malo, ali skoraj nič društvenega prosvetnega dela. Vsak je živel za se, brez smisla za skupnost in brez odpora proti raznarodovalnemu delu onih, ki so prišli s severa v naše kraje za kruhom, vendar pa med našim ljudstvom narodna zavest se ni povsem zamrla. Tlela je kot žerjavica pod pepelom, zastajajoča, da se razvname v mogočen plamen, ko potegne sveča sapa.

Prihod bratov Čehov na Jesenice je vzdramil spečo narodno zavest. V takratni mladini je vzklikala zdrava odpora sila prebujajočega se naroda, ki se je krepko postavila v bran gospodovalnim tujcem, ki so v kraju zavzemali visoke položaje.

Ustanovni občni zbor Sokola je bil 2. oktobra 1. 1904 pri Ferjanu na Jesenicah. Za starostjo je bil izvoljen občinski tajnik Lovro Humer, za načelnika pa tovarniški delavec Matevž Ravnik. Društvo je ob ustanovitvi šlo 88 članov, po večini tovarniških delavcev. Odbor in voditeljski zbor sta bila v polni meri svojim velikim nalogam kos. Zнала sta mladim Sokolom vcepiti zavest, da so telesne vaje temelj sokolskega dela, pri tem pa je sledilo k vsestranski vzgoji naroda, da bi bil telesno, duševno in navedno zdrav, čil in krepak.

To svojo nalogo je Sokolsko društvo na Jesenicah tudi dosledno izvrševalo. Delo jeseniškega Sokola je vedno šlo skozi telovadnico.

Kljub majhni in nizki telovadnici se je vse telesno-vzgojno in prosvetno delo izvajalo zelo redno in uspešno.

Sokolski telovadci so že pred vojno z velikimi uspehi tekmovali pri vseh župnih tekmah ter vsesokolskih zletih v Zagrebu in Pragi, brata Vinko Pristov in Vinko Rabič pa sta se udeležila mednarodnih telovadnih tekmah v Luksemburgu, Turinu in Parizu.

Proslava društvene desetletnice s slavnostnim razvitem društvenega prapora dne 7. junija 1. 1914 je navzlic hudim težkotam sijajno uspela. Število članov in telovadcev se je potrojilo.

Sokol se je z vso vneto pripravil, da si zgradi preproben lastni dom, a prišlo je drugače. Na političnem obzorju našega naroda so se začeli zbirati težki oblaki. Strelji, ki so padli 1. 1914 v Sarajevu kot znak odpora zatiranega naroda, so odjeknili v to ozračje kakor grom pred nevihto in dvignili se je vihar, kakršnega ne pozna svetovna zgodovina.

Sokolsko društvo je moralo takoj po mobilizaciji ustaviti vsako društveno delo. V vojaško službo so bili takoj vpoklicani 104

društveni člani. Orodje je bilo spravljeno na nek skedenj, prapor pa je starešina br. Osvald spravil na varno mesto v Mariboru.

V okoliščini vojaškega ustroja je vsak član storil vse, da je stabil udarno moč sil, ki so delale proti naši osvoboditvi. Vsi smo gojili v srcu neomajno zvestobo do naroda in vročo željo, da se strejo okoli, v katere je bil ukljenjen.

Nepozaben nam ostane v spominu 29. oktober 1. 1919. Izginile so z Jesenic osebe, ki so predstavljale režim zrušene habsburške vladavine in od vseh strani so začeli prihajati naši fantje iz ujetništva, zaledja in fronte.

Boji, ki so se vršili na obmejnih prelazih, in boji ter plabelci na Koroskem, so bili zadnji važni dogodki tistih burnih let. Sokol se je zopet posvetil tihiemu notranjemu delu. Poleg članov in narasčajočih se ustanovili telovadni oddelki članic, ženskega narasčajo, moške in ženske dece, ki jih pred vojno ni bilo. Ustanovila se je društvena knjižnica, znova so začeli delati pevski, dramski in godbeni odsek. Telovadnica je bila vedno polna. Iz nje so izšli telovadci, ki so se z velikimi uspehi udeleževali tekmah na župnih, pokrajinskih in saveznih tekmah v Osijeku, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Pragi, br. Janez Pristov pa se je udeležil tekmah za slovansko sokolsko prvenstvo v Pragi in Novem Sadu, mednarodnih telovadnih tekmah v Pragi, olimpijadi v Berlinu ter meddržavnih telovadnih tekmah med Francijo in Jugoslavijo v Parizu in med Poljsko in Jugoslavijo v Varšavi.

Petindvajsetletnico uspešnega društvenega dela je Sokol proslavil z otvoritvijo lastnega Sokolskega doma. Nekaj dni kasneje je na izrednem občnem zboru, ki se ga je udeležilo okoli 200 članov in članic, soglasno sklenil svoj vstop v Sokola kraljevine Jugoslavije.

Jesenjski Sokol se je zmagovito prebil skozi svoja detinska in mladeniška leta. Sedaj ob 35-letnici je v polni moški dobi, poln sile in življenja in zre s ponosom na pretekle boje in uspehe. Jesenice so danes moderna narodna zavedna postojanka na skrajni severozapadni meji. Sokol je zbral okoli sebe močne vrste članstva in mladine iz vseh slojev prebivalstva in z velikim uspehom izvršuje svoje naloge.

V proslavo 35-letnice obstoja bo jeseniški Sokol priredil v nedeljo 20. avgusta velik javen nastop, pri katerem bodo sodelovali vsi društveni oddelki in pripadniki sosednih bratskih društev. Poleg domačih sokolskih pravkov bo na orodju nastopila tudi zborna vrsta Ljubljanskega Sokola, ki si je pri tekmah višjega oddelka v Zagrebu priborila meč kralja Aleksandra.

Bratje in sestre, v nedeljo na Jesenice!

Vlomilska nadlega na deželi

Ljubljana, 18. avgusta. Kako po mestu, se kladi tudi po deželi mnogo nevarnih brezdomcev, ki ogražajo javno varnost in so nevarni tuji lastni. Mladci vlomilci in tatovi povzročajo orožnikom večne preglavice, zasledovanje pa ostaja največkrat brezuspešno, ker se taki klativiteji hitro selijo iz kraja v kraj. Skrivajo se tudi po gozdovih in samotnih bajtah in kozolcih, imajo pa tudi zveze z ljudmi, ki jih sproti opozarjajo na preteče nevarnosti.

Pred dnevi je bilo vlomljeno v vilo na Trati št. 21. kjer je bilo oplenjeno stanovanje zastopnika družbe »Condore« Angela Valterja. Vlomilec je odnesel sivo moško suknjo z značko »Führer München«, v kateri je bila usnjata denarnica s 6000 din, nadalje zlatu nalivno pero znamke »Original Milietz«, svinčnik in nekaj drugih malenkosti, siv ženski plašč, moški klubnik, 58 nalivnih kopirnih peres in tri moške srajce z monogramom VE in ME.

Kakor so ugotovili, je tatvino na Trati pri Ljubljani izvršil že dolgo časa zasledovani vlomilec Anton Hacc, ki so ga videli večkrat v družbi že aretiranege Stefana Verleta, s katerim sta prej vlamljala in kradla po Gorenjskem in v ljubljanski okolici Hacc, ki je star šele nekaj nad 22 let, je doma iz okolice Starega trga na Notranjskem. Kljub svoji mladosti je popolnoma pokvarjen rokavljak. Na svojih pohodih je vedno oborožen z dvema samokresoma in ograža svoje žrtve tudi z orožjem.

Posebno nevarnost našega podeželja predstavljajo ciganske tolpe in posamezniki. Od nekod s Hrvatskega so se nedavno prikradli v naše kraje cigani Nikolici, ki so se ustavili tudi v ljubljanski okolici, kjer so najprej nakradli več sene v vaseh pod Šarnim goro, nakar so izginili proti Litiji in dalje na Dolenjsko. V neki gostilni v Litiji so ukradli več cigaret, iz neke druge hiše pa so poneli odnesti srebrno uro, rjavo cigaretno dozo in nekaj festvn. V Trebnjem, kjer so se ustavili, so se razpršili po bližnjih vaseh in izvršili več vlomov v kmečke hiše in trgovine. Kradli so tudi po vaseh nad Višnjo goro.

Na povsem drug način se udeležujejo neki Lojze Šinkovci, ki je doma iz ljubljanske okolice. Šinkovci, ki je star 31 let in na eno nogo sapa, je znan vlačugar, ki je presedel že 29 kazni. Hodi okrog po Dolenjski in igra vlogo ljudskega zdravilnika. Nedavno se je zglasil pri neki posestnosti v okolici Mirne peči in ji prodal stekleničico zdravila za več stotakov. Kasneje se je izkazalo, da je bila v stekleničici navadna voda. Žrtve si Šinkovci seveda izbira vedno med neukimi in lahkovernimi kmečkimi ljudmi, ki mu sproti naselajo.

V Prešganju je bilo te dni vlomljeno v župno cerkev, kjer so bili na delu najbrž cigani. Iz pušice so pobrali vse drobiž, v Trebolemu pa so vdrli v občinsko pisarno, kjer so našli nekaj drobiža in nalivno pero.

Pred dnevi so obiskali vlomilci hišo posestnika Martina Pavšeta v okolici Sv. Petra pri Novem mestu. Ukradli so 1200 dinarjev, več zlatnine in srebrnine ter nekaj obleke. Kakor domnevajo orožniki, je bil med vlomilci neki France Rečej, ki je doma iz novomeške okolice in je znan vlačugar. Rečej se rad druži s cigani, s katerimi se potepa po Dolenjskem in po Hrvatskem. Med iskanimi vlomilci je tudi vatek Franc Zeleznik, ki je doma iz Velike Brunske pri Novem mestu. Zeleznik je nedavno vlomil v klet posestnika Janeza Sladiča v Dol. Kamenicah, kjer je ukradel več festvn, pišče in maslo. Pročeta je

obiskal tudi stanovanje posestnika Jožeta Potočarja v Kamnicah. Opozorjeni orožniki so ga zasledovali in tudi izsledili, a je Zeleznik kljub temu pobegnil. Med begom je odvrgel več ukradenih predmetov, med drugim tudi kolo, ki ga je nekaj dni prej ukradel nekemu posestniku v okolici Novega mesta.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 18. avgusta katoličani:

Helena

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Josetta

Kino Union: Mir na Renu

Kino Sloga: Finale

Kino Šiška: Zaprt

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9,

Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer,

Sv. Petra cesta 78.

Iz Kranja

Delavska veselica. Kranjska podružnica Splošne delavske strokovne zveze bo priredila v nedeljo 20. avgusta ob 15. v vseh prostorih hotela »Kranjski dvor« veliko delavsko veselico. Sodelovala bo godba Kranjskega glasbenega društva. Vstopnine ni!

— Obratna nesreča. Skoraj ne mine dan, da ne bi čuli o večjih ali manjših obratnih nesrečah v naših tovarnah. Tako je včeraj zmečkal v Jugoslovanskih tvornicah gume kalandar 30-letnemu delavcu Francu Solanju roko skoraj do zapestja in mu najbrže za vedno onemogočil uporabo prstov leve roke. Nesrečnega ranjenca so prepeljali takoj v okolišnji urad, potem pa v ljubljansko bolnico.

— Stene očistite peg... »Zar vi bedni Kranjci još danas ne znate, kako smo svršili s tim čudnim Srečkovim« tako je odgovoril onkraj novega lesenega mostu mimoidočega domačina priljuden letovislar in

DNEVNE VESTI

— Glavna skupščina JUU v Banjaluki. Delegatom in članstvu naznanjamo, da je prometno ministrstvo dovolilo za glavno skupščino v Banjaluki četrtinsko vozilno. Udeležniki naj kupijo pri blagajni predpisano tiskovino K 14 in polovično vozovnico, k velja tudi za povratek JUU, sekoiča za dravsko banovino.

— Novi drolbi v prometu. V sredo je Narodna banka začela oddajati v promet v vsej državi nove kovance po 50, 20, 2 in 0.50 dn. Precej novega drolbi je v prometu tudi že v Ljubljani. Posebno so všeč ljudem najmanjši kovanci, po 50 par, ker so po barvi podobni zlatnikom. Sčasoma bodo seveda potekali. Narodna banka odvzema obtem iz prometa stari drolbi. Za omedene srebrne kovance po 50 dn je določen rok za odtegnitev iz prometa 6 mesecev, za kovance po 20 dn, po 2 dn in 0.50 dn po letu dni. Po zakonu so dolžne vse državne, banovinske in občinske blagajne sprejemati stare kovance v neomejenem obsegu, zasebniki pa v znesku do 1000 dn v enem izplačilu.

— Konkursi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za julij naslednjega statistiko (število v oklepaju se nanašajo na isto dobo lanskega leta): otvorjeni konkursi: v dravski banovini 3 (8), savski 3 (8), primorski 1, dunavski 6 (4), vardarski 3 (1) in Beograd-Zemun-Pancevo 1; razglasebene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 2 (7), savski 7 (5), vrbaski 1 (2), primorski, drinski in zetski po 2, dunavski 6 (3), vardarski 1 in Beograd-Zemun-Pancevo 1 (3); končana konkurza postopanja: v dravski banovini 4 (4), savski 3 (3), drinski 6 (3), vardarski 1 (3); potrjene prisilne poravnave: v dravski banovini 5 (3), savski 6 (3), vrbaski in primorski 2, drinski 5 in v dunavski 2 (5).

— Ustanovitev italijanskih tovarov v naši državi. Italijanski kapital se čim dalje bolj zanima za naše narodno gospodarstvo. Sedaj poročajo iz Beograda da bosta kmalu ustanovljeni s italijanskim kapitalom dve večji tovarni in sicer ena za celulozo in umetno svilo v Bosanskem Novem, druga pa pri Zagrebu za izdelavo kmetijskih strojev in naprav. Ta tovarna bo pozneje izdelovala tudi avtomobile.

— Mnogi ruski emigranti se že vrtni v Rusijo. Čim so ruski emigranti pri nas zvedeli, da se je bivšemu avstro-ogrskega ujetniku Stepanu Sidorovu posredilo po 24letnem bivanju v naši državi dobiti dovoljenje za vrnitev v Rusijo, so se začeli obračati na Sidorova s prošnjami, naj bi jim pomagal presprediti dovoljenje za izselitev v Rusijo.

— Doslej pri nas prva velika gobarska razstava. Na kmetijski razstavi, ki bo na jesenskem velesejmu v Ljubljani, bo prirejena posebna gobarska razstava, kakršne pri nas doslej, vsaj po svojem obsegu, še ni bilo. Razstavo organizira znani strokovnjak Ante Beg. Prikazane bodo vse gobe, ki rasejo pri nas, strupene in užitne. Razstavljeno bo mnogo modelov, v resnici izvrstno izdelanih.

— Živahna turistična sezona na Jadranu. Kljub mednarodni napetosti je na Jadranu letos živahen tujski promet. Skoraj ne mine dan, da bi ne prispela kakšna večja skupina tujih turistov. Večina se jih sicer ne muči dolgo v obmorskih letoviščih, ki so pa vendar skoraj vsa dobro zasledena. Predvčerajšnjim je naša ladja »Dedinje« priplula iz Benetk v Dubrovnik, kjer se je izkrcalo 200 gostov iz Belgije in Francije. Tudi so napravili potem izlet na Cetinje.

— 25 milijonov za izuščevanje Niksiškega polja. Po finančnem zakonu za leto 1939-40 je dano gradbenemu ministrstvu pooblastilo, da najame pri Drž. hipotekarni banki posojilo 25 milijonov dn za melioracijska dela na Niksiškem polju in za zgraditve električne hidrocentrale pri izvoru Zete. Odločitev za najetje posojila je že padla in kmalu bodo začeli velika melioracijska dela na terenu. Ustanovljena je že terenska sekcija. Ta dela bodo obsegala v glavnem regulacijo reke Zete, izkop kanalov za odvod vode s polja, regulacijo številnih hudournikov in potokov, ureditev vseh kraških požarnikov na Niksiškem polju, vrtnanje tunela za odvod vode z Niksiškega polja, zgraditev hidrocentrale ob izvoru Zete, regulacijo Dolnje Zete itd.

— Cetinje dobi letališče. V sredo se je mučil na svojem inspekcijskem potovanju na Cetinju ravnatelj Aeroputa inž. Tadija Sandermaier. Sprejel ga je ban zetske banovine. Razpravljala sta o zgraditvi cetinjskega letališča.

— Nesreča italijanske tovorne parnike. Na praznik zvečer se je pri otoku Drivenik ponesrečila italijanska tovarna ladja »Polina« (2500 ton), otovorjena s cementom in stavbinim lesom. Plula je iz Splita proti Trstu. Pri otoku Driveniku Malem je ladja zadela ob čer ter se zelo močno poškodovala, tako da je takoj začela voda vdirati v trup. Ladja bi se potopila, a je k sreči obtičala na čer. Nesrečo so opazili s potniškega parnika »Ljubljana« in pozneje javili obalnim oblastem. Do nesreče je prišlo zaradi hudega viharja. Na ladji je bilo 1770 ton cementa in 880 m³ stavbenega lesa. Del cementa je bil kmalu uničen, ker je voda prodrla do njega.

— Ladjo »Sveti Duj«, ki je nasleda nedavno na plitvini v Poljudu, so v sredo rešili ter izveliki na obalo. Po zaslinem popravilu je ladja odpula v Sveti Kajo, kjer bo izkrcala tovar, nakar jo bodo poslali v ladjedolnico, da jo temeljito popravijo.

— Zaradi slabega vremena zadnjih dni na Jadranu se je pripetilo tudi več manjših nesreč. Tako se je med Jablanico in Staro Novaljo prevrnil čoln in utonili sta dve osebi. Podrobnosti nesreče se niso znane in še ni ugotovljeno, kdo sta utonila.

— Požar na matični podmorici »Hvare«. V sredo je izbruhnil požar v strojni matični podmorici »Hvare«, vdarani v šibeniški luki. Požar se jim je posrešlo pogasiti čez pol ure s pomočjo ladij vojnega mornarice. Škoda je precejšnja, a ponesrečen ni noben mornar.

dvignila lonec vrele vode, ki se je zila nanjo. Dekletce se je oparilo po vsem životu.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo delno oblačno, spremenljivo vreme, temperatura brez sprememb. Včeraj je bila najvišja temperatura v Splitu 30, v Dubrovniku 27, v Kumboru 28, na Rabu 23, v Ljubljani 22.4, v Mariboru 22, na Visu 20, v Beogradu 18 in v Sarajevu 17 stopenj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761.5, temperatura je znašala 13.3.

Iz Ljubljane

— Ij Prvi »Trnovski sejma« bo priredilo Sokolsko društvo Ljubljana II. na letnem telovadišču v Trnovu v nedeljo ob 18. Na sejmu bodo prodajali vse mogoče, pred vsem pa dobro jedajo in pijačo. Mlado in staro bo rajalo in pisalo zastoj. Godbe bodo igrale, kar bo kdo želel. Mogoče bodo tekmovali v streljanju s puškami, žene in dekleta pa v streljanju z loki. Za mladino bo vrtljak in razni nastopi akrobatov. V luči reflektorjev in raket bo nastop mlade skupine igralcev. Vstopnina bo kljub veliki režijski samo 5 dn. Vabimo vso belo Ljubljano v Trnovo, da s nami preživimo prvi »Trnovski sejem«.

— Ij Bolnemu trgovskemu pomočniku na pomoč. V soboto smo objavili prošnjo, ki jo je na dobre ljudi naslovil bivši trgovski pomočnik, hudo bolan za sklepnim vmatizmom in kostno tuberkulozo, da se že več let ne more premikati. V blagajni našega lista in »Jutrac« se je v teh dneh nabral skromen znesek, ki bo poslužil vsaj za nekaj dni v pomoč, čeprav ostane njegovo vprašanje nerešeno. Med drugim so darovali g. Jost Eberle, juvehr na Tyrsevi cesti, 200 dn, zbrana družba J. C. 80 dn, g. Ludvik Černe, slatar v Wolfovi ulici, tvrdka Slavka Bogana na Poljanski cesti in neimenovana po 50 dn, g. Makso Humovec in neimenovana po 20 dn, g. A. Skrajnar, trgovski pomočnik pri tvrdki Samec, in neimenovani 10 dn. Na naslov prosilca, ki je na razpolago v naši upravi, je tvrdka Hribar, tovarna pletnina na Zaloški cesti, darovala 100 dn, tvrdka Želaznikar, trgovina na Marijinem trgu, pa 50 dn. Vsem darovalcem najlepša hvala! Naprosimo se plemeniti ljudje, da siromaku pomagajo po možnosti tudi z odloženim perilom in obleko.

— Ij Čigavo je kolo? Orožniška postaja na Jezici sporoča, da je v njeni shrambi rdeče pleskano kolo brez evidenčne in tovarniške številke, ki je bilo najdeno nekje za Savo. Poleg kolea so našli tudi stv klobuk in rjavo aktovko.

— Ij Mestno zdravniško službo bo oprav. Ijal ob sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ul. št. 7-I. telefon št. 36-41.

Iz Celja

— Na državni rešni gimnaziji v Celju bodo popravni in razredni izpiti 28. in 29. avgusta, nižji in višji tečajni izpiti 30. in 31. avgusta ob 8. dalje. Vpisovanje za 1. razred bo 1. septembra, za 2. do 8. 2. septembra in za učence drugih zavodov 4. septembra, vsakokrat ob 8. do 11. Otvoritvena služba boja bo v četrtek 14. septembra ob 8. v Marijini cerkvi. Podrobnejši razpored je objavljen na zavodu.

— Mesto venca na grob pok. Antona Majerja je daroval g. Juro Sima 100 dn prostovoljni gasilci deti v Celju.

— Celjska vojaška godba bo priredila koncert pred mestnim magistratom v ponedeljek 21. t. m.

— Pri delu je padel. Ko je delal delavec Jakob Žele, 37 let star, na neki hiši na Teharju, je padel več metrov globoko ter si zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, pa je malo upanja, da bi okrevel.

— Imenovanje. Dipl. filozofinja ga. Sonja Stojanova, hčerka notarja dr. Stojana, je bila imenovana za profesorico na ptujski gimnaziji.

— Za višjega svetnika je bil imenovan g. inž. Ciril Podkrajšek pri drž. rudniku v Zakuokvi.

— Nov zvon je dobila tukajšnja cerkev. Zvon je bil prelit iz starega ter bo težak 470 kg. Tako bodo sedaj lahko zvonili v celjski stolnici s štirimi zvonovi.

— Zetev smrti. Umrla je šlehtna rudarjeva žena Marija Koritnik ob Sv. Jelderje nad Laškim. — V Trnovljah je umrl 28letni posestnikov sin Vinko Gučok. Naj počiva v miru!

— Kmetijske šole v št. Juriju ob južni železnici prične v drugi polovici septembra novi letnik, za katerega je še čas vložiti prošnje. V šolo se lahko prijavijo tudi kmetijski sinovi, ki bi morali leto sodelovati vojaški rok, katerega lahko prelozijo na prihodnje leto. Stroški šolanja so majhni, ker jih večji del krije banovina. Kmetiki starši, dajte svoje sinove v kmetijske šole!

Iz Velenja

— Naše Sokolsko društvo je priredilo svoj prirediteljski društveni in okolišni načelnici S. Eli Kovačevič iz ugledne rud. rodbine izredno prisrčno slovo ob njeni poroki s komandirjem orožniške postaje v Mežici g. M. Danolčičem. Br. društvu v Mežici čestitamo na pridobitvi odlične sokolske delavke. Istosčasno je bil tudi fantovski večer v slovo bivšemu društvnemu načelniku in okolišnemu podnačelniku br. Jaru Špički, rud. namestniku, prav tako iz znane rud. rodbine pred leti smrtjo ponesrečenega janskega upravitelja, češkoslovaškega zavednega rojaka, ki se je te dni oženil z gđ. Hedviko Hojanovo. Bilo obema paroma srečno! — Društvo se pridno pripravlja na telovadni nastop, ki bo v nedeljo 20. t. m., ob 15. na letnem telovadišču. Prisrčno vabimo brate in sestre sosednih društev, naj se naše prireditve udeležijo v čim lepšem številu.

Iz Trbovelj

— Občinska uprava opozarja na raspi sroskega načelstva v Laškem, po katerem se nekateri prodajalci živil in delavci, ki predelujejo življenjske potrebščine, protivo rednim zdravniškim preiskavam v smislu zakona o zatiranju nalezljivih bolezni ter pripominja, da bo srosko načelstvo vseh, ki bi se temu pozivu ne odzvali, strogo kaznovalo. Občinska uprava poziva hkrati vse prodajalce in izdelovalce živil, kakor tudi vajence in pomočnike teh obratov, da se do 1. septembra prijavijo pri

občinskem zdravniku zaradi pregleda. Legitimacije se dode pri tukajšnji občini proti plačilu 3 dn.

— Pomanjkanje vagonov. Skoraj vsako leto v avgustu in septembru nastane pri nas pomanjkanje praznih vagonov, kar občutno ovira naše gospodarstvo. Tudi letos se je pojavila ta neprijetna nadloga. Sedaj, ko se dobava premoga še kolikor toliko povoljne in je delavstvo v glavnem zaposleno, se pa pojavi ta neprijetna ovira. Kakor kaže, se je pričela izvozna sezona in se za izvoz vsako leto zasežejo vsi vagoni na naših progah. Tako je včeraj in danes občutno primanjkovalo praznih vagonov za nakladanje premoga na naš železniških tovornih postajah. Treba bi bilo najti sredstev, da se popravijo neštetni tovorni vagoni, ki stoje v več ali manj defektnem stanju na stranskih tirih pri Zalogu, Tesnu pri Mariboru in drugih kolodvorih, pa bi bilo pomanjkanja praznih vagonov takoj konec.

SPORT

Plavalni dvoboj

Viktorija: Jadran

V sredo je bil v Splitu ligalski dvoboj med domačim Jadranom in sosednjim Viktorijo. Tekmovanje, ki ga je vodil kot vrhovni sodnik g. Kramarič iz Ljubljane, se je končalo šele po polnoči. Viktorija je v plavalni sigurno zmagala s 66:42 točkam. Waterpolo tekma, ki jo je prav dobro sodil Kramarič, se je končala 3:2 za Jadran. Rezultati so bili naslednji.

400 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 5:00.5, 2. Potoknjak (V) 5:12.6, 3. Frančeski (J) 5:34.7, 4. Puhar (J) 5:35.4.

100 m hrbtne ženske: 1. Smolik (V) 1:22.5, 2. Štepec (V) 1:23.8, 3. Wimmer (V) 1:30.9, 3. Perić (J) 1:39.7, 4. Frančeski (J).

200 m prano moški: 1. Grklinić (V) 2:52.3, Kohn (V) je v tej točki postavil 3 rekorde: na 300 m 4:43.6, na 400 m 6:22.2 (dodaj 6:27.8) in na 500 m 8:00.4 (8:22.8).

100 m prosto ženske: 1. Beara (J) 1:14.8, 2. Krmptić (J) 1:16.8, 3. Jenul (V) 1:23, 4. Moret (J) 1:35.

100 m prosto moški: 1. Curtini (V) 1:03.4, 2. Petrone (J) 1:03.8, 3. Stocker (V) 1:04.5, 4. Tresić-Pavičić (J) 1:05.1.

200 m prano ženske: 1. Boršić (J) 3:22.2, 2. Wimmer (V) 3:42, 3. Stipanović (J) 3:47.2.

100 m hrbtne moški: 1. Negovetić (V) 1:16, 2. Perić (J) 1:16.8, 3. Bakašun (J) 1:17, 4. Vidmar (V).

4x50 m prosto ženske: 1. Jadran (Sidar, Roje, Radica, Beara) 2:16, 2. Viktorija 2:18.8. Obe štafeti sta plavali pod rekordom!

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 9:38.5, 2. Jadran 10:53.4.

Nov rekord Finčeve

V okviru dvoboja med Jadranom in Viktorijo, je Draguša Finč (Ilirija) poskusila postaviti na 50 m prosto nov rekord, kar ji je popolnoma uspelo. Dosegal je čas 32.7, dosegači rekord njene klubske tovarišice Nade Lampret pa je bil 33.8.

— Nastop čeških plavalcev v Ljubljani. Odlični Češki plavalci klub iz Prage bo nastopil s svojimi plavalci proti reprezentanci Ljubljanskega plavalnega združenja v soboto in nedeljo ob 10. in 11. zvečer. V češkem moštvu nastopa 6 reprezentantov, izmed katerih je n. pr. inž. Bušek odigral že 60 mednarodnih tekem, plavalci Buchta, Novotny in Schirg pa so nedavno postali prvaki v svojih disciplinah. Navedbe bo zanimiva štafeta 7x50 m prosto, v kateri bodo nastopili vsi waterpolisti češkega moštva. V reprezentanci Ljubljane bodo izkjučno tekmovalci ljubljanske Ilirije. Ti so naši publiku po večini že znani iz prejšnjih tekmovalj, vendar pa so se v njih vrste uvrstili že mlajši plavalci, od katerih opozarjamo na odličnega juniorja Pelhana. Tekma bo vsakega zanimiva ter bo nudila sportnemu občinstvu obilo užitka. Prodaja vstopnic razen dijaških je v modni trgovini Sport-Kmet, Aleksandrova cesta, in na kopališču Ilirije.

— Hitrostne medklubske moto-dirke na Cate. ZSK Hermes, sekcija Trebnje, priredi v nedeljo 20. t. m. ob 14. na 6 km dolgi gorski cesti Velika Loka-Catež prvo motoklasično gorsko dirko, za katero se je prijavilo že 42 vozačev. Razen naših bosta startala tudi dva avstrijska Nemca Hubmann in Deimel, znana, drzna vozača z ljubljanske dirke. Klub je tudi v pogajanjih z ljubljanskim pravkom na prikolici Karlovi Abartom. Izmed hrvatskih vozačev sta se prijavila Jurčić na 500 cm BMW, zmagovalac pri nedeljkih gorskih dirkah na Ljubelju, ter Pavlič na 600 cm BMW s prikolico. Dirke bodo tudi dame, za katere je razpisana posebna kategorija. Startale bodo tri Dolenjke in dve Celjanki. Za dirko vlada ogromno zanimanja tudi med dolenjskim prebivalstvom, kar se je pokazalo posebno v nedeljo pri treningu, ki mu je prisostvovalo gotovo nad 1500 gledalcev. Dirko bo posredilo brčkone tudi mnogo ljubljancev, saj je Catež znana lepa izletniška točka na Dolenjskem. Vsa proga bo okrašena s trobojnicami, na najvišji točki bo pa tribuna za goste ter bo igrala godba. Po dirki bo v restavraciji Urbančič razpisatv doseženih rezultatov in razdelitev nagrad.

— Članstvo SK Ilirije! Naš zaslužni član Drago Verbič, ki je dolgo leta s velikimi uspehi aktivno sodeloval v našem klubu, je v sredo umrl. Pogreb pokojnega bo danes ob 17. iz hite Galovca ulica 33 (na Celovški cesti št. 98 na desno). Uprava Ilirije poziva celokupno članstvo, naj se polnoštevilno udeleži pogreba in izkaže za hvala za njegovo neumorno delo. Uprava SK Ilirije.

Z Jesenic

Sportne prireditve SK Kovinarja, Jesenice, bodo jutri in v nedeljo na igrišču SK Bratstva. Spored je naslednji: V soboto ob 16.30 nogometna tekma SK Bratstvo: SK Kovinar. V nedeljo ob 10. nogometna tekma SK Radovičica: SK Kovinar II. Predtekma — juniorska tekma SK Bratstvo: SK Kovinar. Popoldne ob 18. turnir — za pokal SK Kovinarja in sicer med SK Bratstvom, ISK Bratstvom, SK Kovinarjem I. in SK Bratstvom II. Pokal je razstavjen v izločitvi trgovina g. Lavčnika, urarja, Jesenice. Gospodarska casta. Ob 18. se bo pričela v Delavskem domu velika sportna veselica, na kateri bo poskrbljeno prav vse za dobro in veselo zabavo.

DANES NEPREKIDNO ZADNJKRAT! Krases film, ki zasluži, da si ga ogledate! Ob 16., 19. in 21. uri Ne zamudite tega sporeda! KINO UNION — TEL. 22-21 Dita Parlo, Françoise Rosay, John Leder

Vsej kino-publiko je gotovo še dobro v spominu ljubka, šarmantna Francozinja Simone Simon Po dolgem času nastopi zopet v filmu JOSETTE Premiera danes v KINU MATICI — tel. 21-24, ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30. FINALE Vesela dunajska opereta Samo se danes ob 16., 19. in 21. uri v režiji Geze Bolvarija. Hanis Moser — Käthe Nagy — Lucie English — Hans Holt Jutri: MARIONETE, Benjamin Gigli, poje najlepše arije glasbene literature.

Kmetijski praznik v Bohinju

Gorenjska Društva kmetijskih fantov in deklet priredijo v nedeljo, dne 20. avgusta velik kmetijski praznik s sodelovanjem gorenjskih kmetijsko-gospodarskih in kulturnih organizacij.

S P O R E D:

- Ob 9. uri sprejem zastopnikov in gostov na kolodvoru v Boh. Bistrici.
- Ob 10. uri dopoldne vs. maša pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru.
- Ob 11. ure dop. do 1. ure popoldne ogled sanjivosti Bohinja in vožnja po jezeru.
- Ob 1. uri zbirališče kmetijskih, gospodarskih, obrtničkih in drugih delovnih skupin pri St. Fužini na Trati; nastopijo: orači, terice, predice, oglarji, drvarji, tkalci, izdelovalci škafov in pip. kmetiska svatba.
- Slavnostni odhod povorki z godbami na čelu na tekmovališču na Polje.
- Ob 3. uri popoldne otvoritev kmetijske

ga praznika s slovesnim dviganjem državne zastave (državna himna).

7. Kmetisko mladinsko zborovanje. Nastopijo zastopniki Zveze kmetijskih fantov in deklet iz Ljubljane in zastopniki srbskih, hrvatskih in čeških kmetijskih mladinskih organizacij.

8. Zaključek zborovanja s himno »Hej Slovani«.

9. Ob 4. uri tekma koscev in grabljic.

10. Razglasitev izida in razdelitev nagrad.

11. Narodni plesi in običaji.

12. Velika revija narodnih noš. Narodno rajejanje in kmetiska veselica. Igra Kovinarska godba z Jesenic.

Vsi, ki se zanimajo za krasoto Bohinja, se udeležite kmetijskega praznika. Ne bo vam žal! Poslužite se nedeljskih povratnih kart. Bohinjs vas vabi in kliče! V slogi in delu vstajamo!

Pripravljalni odbor.

S O K O L I

Uspel nastop Sokola Ponoviče-Sava

Naša najvišja sokolska postojanka, marljivi ponoviški Sokol je imel v nedeljo 13. t. m. svoj telovadni nastop, kjer so poleg domačinov sodelovali tudi bratje iz sosednega društva Litija-Smartno. Zupno upravo je zastopal pri nastopu br. Tone Cotar. Obisk telovadbe je bil prav zadovoljiv in so prireditve obiskali po večini posestniki iz bližnjih vasi. Ob 16. so telovadni nastop otvorili vsi telovadni oddelki (141) s pozdravom državni zastavi med igranjem državne himne, dočim so v sosednem gozdiku pokali možnarji. Po izkazani časti državni zastavi je nastopilo s prostimi vajami 30 dečkov, 36 deklic, 22 naraščajnic, 18 naraščajnikov, 16 članic in 26 članov. Vrsta članov z nastopom na bradlji je bila deležna za svoje lepe vaje toplega odobravanja. Telovadni spored je bil izvršen gladko brez mučnih odmorov in zaslužita br. načelnik in s. načelnica vse priznanje. Pri prireditvi je marljivo sodelovala trboveljska sokolska godba. Lepemu nastopu sta prisostvovala tudi okolišni načelnik br. Pestotnik, ki skrbi, da se telovadba goji v vseh edinih zasavskih okrožjih, in podstarosta društva Smartno pri Litiji. Da je nastop tako lepo uspel, gre zasluga domačemu voditeljskemu zboru in marljivemu in vztrajnemu starosti br. Berdajsu, ki kljub težkim razmeram uspešno vodi to marljivo podeželsko edinicno.

Prireditve marljivih Sokolov. Sokolska četa v Notranjih gorah bo imela v nedeljo 20. t. m. ob 15. svoj drugi telovadni nastop. Po nastopu bo prijetna veselica in bodo pri vsaj prireditvi prišla do izraza vsa priznanja, ki jih zaslužijo četo delavna in tudi zaslužna sokolska četa. Prireditve bo v gozdu poleg železniške postaje in po prihodu vlakov bo spoved skozi vas na telovadišče. Kdor ceni poštenovalno nacionalno in prosvetno delo Sokola v Notranjih gorah, bo to priznanje najbolje posvedočil s svojo udeležbo pri prireditvi v nedeljo. Lepe so Notranje gorice, vzorna je tamošnja sokolska četa, zaradi tega: kdor le more, v nedeljo v Notranje gorice na sokolsko prireditve!

ŠAH

Nacionalni šahovski turnir

XI. kolo amaterskega nacionalnega turnirja je bilo v znamenju remijev, pa tudi prav začetniških napak. V nekaterih partijah so igralci, ko so si zgradili dobljeno pozicijo, enostavno spregledali figuro in so njihovi nasprotniki na lahek način nepričakovano prišli do točke.

V A skupini je B. Pavlovič igral nasproti Šiški kraljevi gambit, ki pa ga je Šiška odklonil. Pavlovič je imel na oko nekoliko ugodnejši položaj, a se je igra zaradi ponavljanja potez končala remi. Rajkovič in Gligorič sta v Nimovčevici indijski obrambi po zamenjavi figur prav tako delila točko. Muha ni imel preveč posla s slabim Medanom in je gladko zmagal. V francoski partiji med Jermanom in Draščem je imel bel še sigurno točko, a je v končnici naredil vprav začetniško napako, ki je Drašču omogočila zmago. Feuer in Gottlieb sta igrala Retijevu otvoritev. Črni je prišel v prednost, ni pa najbolje nadaljeval, in je bila partija remis. Mlinar je v španski partiji že v začetku nadigral Atijasa in ko je ta spregledal figuro, je naglo zmagal. Majstorovič in S. Pavlovič sta v nezanimivi igri remizirala. Ličević je porazil Ivkova.

Stanje po XI. kolu v A skupini: Gligorič 9 in pol, Rajkovič in Šiška 7 in pol, Jerman in Majstorovič 7, Feuer in B. Pavlovič 6 in pol, Gottlieb 6, Drašč 5 in pol, Ličević 5, Mlinar in S. Pavlovič 4 in pol, Ivkovič in Muha 3 in pol, Medan 2 in pol, Atijasa 1 in pol.

V B skupini je Šorli v francoski igri dobil nasproti Lončariču kmeta, ki je zadostoval za zmago. Rabar je prišel nasproti Gabrovniku v prednost, vendar je Ljubljancem igral končno izvrstno in je izsilil remis. Enako se je končalo srečanje med Sloganom in Filipčičem. Kurjaček je po 40 potezah podlegel Stakiču. Čarev je popolnoma nadigral Cindriča in je že po 20 potezah zmagal. Muždek je nasproti Bernerju spregledal figuro in s tem tudi partijo. Šebardič je s pomočjo nasprotnika

Ljubljana v jeseni

Tekmovanje harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1939-40 bo letos v nedeljo 10. septembra na ljubljanskem velesejmu.

Cvetlično razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 2. do 11. septembra bo priredil vrtnarski odsek podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Poleg domačih cvetličnih kultur bomo videli na razstavi mnogo posvema novega cvetja, kakršnega pri nas še nismo videli. Razstavljene bodo lončnice: glkosnizije, gomoljaste begonije, calceolae, fukcije in gorenjski nagelj, od rezanega cvetja pa gladijole, monbrejcie, tuberoze, indijske kane, anemone, levkoje, šabo nageljni, astra, antirrhinum, celosije, krizanteme, ostrožniki, calandula, galliardia, petunije, floks, scabiosa, tagetes, verbene, cinije, dalije, vrtnice itd. — Razstava plemenitega cvetja bo gotovo zbudila upravičeno obudovanje slehernega obiskovalca.

Sadje je zdravo in dobro. Na letošnji jesenski prireditvi našega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 2. do 11. septembra bo tudi bogata, vzorno urejena sadna razstava. Na nji bomo videli vse vrste sadja, kar jih lahko v septembru razstavimo in sicer v naravi, modelih in slikah. Sadjarstvo je pri nas že precej razvito, vendar pa še ne tako, kakor bi lahko bilo. Se vse premalo se zavedamo gospodarskega pomena sadjarstva, zato bo razstava na velesejmu še posebno zanimiva, ker nam pokaže tudi gospodarski pomen raznih vrst sadja. Mi boljše sadje po večini izvažamo, kar ga pa ostane doma

Ljudožrci v belgijskem Kongu

Kolonialne oblasti še niso mogle zatreti tega sramotnega, človeka nedostojnega običaja

Ljudožrstvo je bilo iztrebljeno pred 15 leti. Tako vsaj zatrjujejo kolonialne oblasti raznih držav, otkov in okrajev, kjer je bilo ljudožrstvo pred prihodom belokožcev splošen pojav. V naših kolonialnih poročilih je to zaključeno poglavje. Je pripomnil sinejski vladni komisar nekoga daljnega kraja v belgijskem Kongu na trditve od raznih strani, da je v pragozdovih belgijskega Konga še vedno mnogo ljudožrcev. Tu in tam se doprinese prepričevalni dokaz, toda oblasti so za to zelo občutljive in jih navadno necejo priznati.

Nis se ni storilo, dokler se ni razširila leta 1937 vznemirljiva vest, da so našli na raznih krajih 108 umorjenih domaćinov in da so bila njihova trupla razrezana. Tako ni bilo več mogoče tajiti, da so šli deli njihovih trupel ljudožrcem za pojedine. Razen tega je izginilo precej domaćinov, in sicer brez sledu.

Izzivanje belega uradnika

Neki uradnik kolonialne uprave pripoveduje, da je posetil poglavarja nekega naselbine v okraju, od koder je prihajalo največ vesti o žrtvah ljudožrcev. Ko je odhajal od njega, ni vedel o zadevi nič več nego ob svojem prihodu. Poglavar se je delal nevednega in nezaupljivega, vsaki čarovnik ismuno je pa molčal ko grob. Ko je odgovarjal na vprašanja, s katerimi je hotel uradnik spraviti iz njega resnico o ljudožrcih, je bil zelo previden in spretno se je izogibal vsega, kar bi moglo izdati resnico.

Naselbine domaćinov v belgijskem Kongu so pogosto v najnedostopnejši džungli. Tja vodijo samo stezice, po katerih je zelo težko hoditi. Uradnik pripoveduje, da je prišel s svojim spremstvom v bližino naselbine, ko so nosači nenkrat izpustili posušeno in vse njegovo spremstvo se je med silnim krikom in vikom razbežalo po džungli. Nekaj korakov pred njim je ležalo na tleh truplo črnega bojovnika, se toplo in razmesarjeno tako, da se to sploh ne da popisati. To je bila gotovo provokacija belega uradnika. Umor je bil storjen v neposredni bližini naselbine, tako da so morali ljudje slišati krike nesrečne žrtve. Zločin je bil storjen v času, ko je uradnik govoril s poglavarjem in čarovnikom. Namen divjakov je bil nedvomno, osmešiti kolonialno upravo z izzivanjem, naj poskusi prijeti krivce.

Čarovnik vrhovni sodnik

Nikjer na svetu nimajo vragolije čarovnikov takega vpliva kakor med zamorci v belgijskem Kongu. Naj se zgodi karkoli in kjerkoli, zamorec vedno veruje, da je to delo hudobnega duha. Smrt se nikoli ne pripisuje naravnim vzrokom niti okolno-

stvom, ob posebnem obredu, s katerim mora dokazati pogum in utrjenost, da se ne boji bolečin. Ena izmed preizkušenj spominja močno na kazni pri vojaki v starih časih, ko je moral kaznovani vojak teči po ulici. Kandidat, ki hoče priti v bratovščino, mora teči mimo starejših članov, stoječih v krogu, ki udrihajo po njem s palicami, ne sme pa pokazati, da čuti bolečine. Če se mu pozna to na obrazu, ga proglase za slabika. Posledica tega je navadno smrtna obsodba in temu sledi kanibalska gostija.

Leopardni mošje

Notranja sekta te divjake organizacije so anyoti, bolj znani v civiliziranih državah pod imenom »leopardni mošje«. Večina domaćinov se trese, če le zasliši ime teh krvoločnih ubijalcev. Anyoti izvršujejo vsa čarovnikova povelja. Nepokornost ali oklevanje se kaznuje s smrtjo. Napadajo vedno enako, oblečeni v leopardove kože z ostudnimi maskami na obrazih. Na rokavi imajo ročavice, zavezane v zaplestu in opremljene z jeklenimi kremplji. Anyot napade navadno v mraku ali zgodaj ponoči. Sključen liki leopard preži na svojo žrtev. Napade jo v skoku od zadaj in s kremplji ji pretrga žile na vratu. Umirajočemu razpara prsi. Dele telesa morilci navadno odnese na kanibalske gostije. Nekež so jemali celo telo, zdaj se jim pa zdi to preveč nevarno.

Včasih posuše ljudožrce srce, jetra in drugo izrezano drobovje, ki ga potrebuje čarovnik za svoje vragolije. Iz drobovja pripravljajo najučinkovitejša zdravila. Leopardni mošje redko ubijejo svoje žrtve v domaćih naselbinah. Malo je žrtev, ki prežive napad, da bi mogle pripovedovati o teh strahotah. Tu pa tam se pa le pripeti, da se kdo reši in v takem primeru napadalec noče biti spoznan. To je preveč nevarno, kajti kolonialne oblasti bi utegnile izslediti vsa organizacija teh krvoločnih zločincev in prišle bi na sled tudi čarovniku, od katerega vse to izvira.

Kakor mamilo

Znano je, da lev ali tiger, če je okusil človeško meso, ne mara potem za noben drugi plen. Vse kaže, da je nekaj podobnega tudi pri ljudožrcih. Divjak, ki je okusil človeško meso, hrepeni po njem kakor tisti, ki se navadi na mamila, brez katerih ne more več živeti. Poskusite odpraviti morfinista, pa se boste prepričali, kako daleč gre človeška strast. Divjak seže po vsakem sredstvu in izrabljuje vsako priliko, samo da pride do človeškega mesa. Zato morajo zamorci pokopavati celo svoje mrlične neposredno v naselbini, večinoma kar pod kolibami ali tik pred njimi. Razen tega pa morajo še steptati zemljo nad njimi.

mi in izkopati v grobove hodnike od strani, kamor položijo mrliča. Pokristjanjeni zamorci pokopavajo svoje mrliča na pokopališču pri najbližji misiji.

37 usmrtilcev

Šele nedavno je prišlo na dan, da so Anyoti zaznamovani, da imajo znake v svoji organizaciji, vidne brazgotine na prsih in na hrbtu. Posledica tega odkritja je bila najsenzacionalnejša obravnava v zgodovini belgijskega Konga. 37 nasmešnih članov divjega društva je bilo lani v februarju obeshenih zaradi umorov odnosa ljudožrstva v svarilo drugim. Poglavarji naselbin, čarovniki in prebivalstvo okrajev, kjer so jih zasačili, je moralo prisostvovati usmrtilci. Z njo so hoteli oblasti zastrašiti druge in zatreti organizacijo leopardnih moš. Vprašanje je seveda, če se jim bo to posrečilo. Po zadnjih vesteh se zdi, da so postali čarovniki samo previdnejši in bolj zviti. Zanimivo je, da med njihovimi žrtvami še ni bilo nobenega belokožca. Zločini leopardnih moš so ostali omejeni na domačine, med katerimi neomejeno vladajo črni čarovniki.

Wojciech Korfanty

Veliki poljski rodoljub in borec za svobodo poljskega naroda

Kakor smo že včeraj sporočili, je v sredo zvečer umrl na kliniki v Varšavi po operaciji eden izmed najuglednejših poljskih politikov in rodoljubov, neustrašen borec za poljsko stvar Wojciech Korfanty.

Korfanty se je rodil 20. aprila 1873. v Sadzawki v okrožju Katowice kot sin rudarja. Po končanih gimnazijskih študijah je na univerzah v Vratislavi in Berlinu študiral nacionalno ekonomijo in državno pravo. Že kot študent se je politično udeleževal, pripadal je krožku poljskih dijakov iz Poznania in se je odlikoval kot sijajen govornik. Po končanih študijah je odšel v Katowice, kjer je ustanovil list »Gornoslazak« (Gornji Slezijec). Že v uvodni številki je orisal program svoje politične delavnosti, to se pravi »Slezijci narod nacionalno prebuditi, da se kinalu otrese jarma svojih dosedanjih zadržit-

dovni belgijskega Konga. 37 nasmešnih članov divjega društva je bilo lani v februarju obeshenih zaradi umorov odnosa ljudožrstva v svarilo drugim. Poglavarji naselbin, čarovniki in prebivalstvo okrajev, kjer so jih zasačili, je moralo prisostvovati usmrtilci. Z njo so hoteli oblasti zastrašiti druge in zatreti organizacijo leopardnih moš. Vprašanje je seveda, če se jim bo to posrečilo. Po zadnjih vesteh se zdi, da so postali čarovniki samo previdnejši in bolj zviti. Zanimivo je, da med njihovimi žrtvami še ni bilo nobenega belokožca. Zločini leopardnih moš so ostali omejeni na domačine, med katerimi neomejeno vladajo črni čarovniki.

ihatu senata (časno razsodišče) predlog glede izročitve Korfantja. Korfanty je bil o tem pravočasno obveščen in je pobegnil na Češkoslovaško, kjer je ostal do letošnjega marca. Ko so Nemci vkorakali na Češkoslovaško, se je vrnil v domovino, kjer je takoj zopet stopil v prve vrste borcev za svobodo in neodvisnost Poljske. Nenadna smrt ga je zatekla sredi priprav na veliko propagandno turnejo po obmejnem ozemlju. Poljska je izgubila odločnega borca, ki v nacionalnih zadevah ni poznal kompromisov.

Starost morja

Geologi se že strinjajo v tem, da morje v začetku sveta ni bilo slano. Slano je postalo šele pozneje, ko so nanosile vanj soli reke, ki imajo v svojih vodah tudi sol, čeprav v vedno manjših množinah. Na tem dognanju so sloneli vsi računi glede starosti morja. Učenjaki so ugotovili, koliko je v morju in rečni vodi natrijevega klorida in po tem so izračunali starost morja z delitvijo približno pred 100 leti na 100 milijonov let. Ob koncu preteklega stoletja so te račune revidirali in prišli do zaključka, da je morje staro 350 milijonov let.

Ameriška geologa A. C. Spencer in K. J. Murata z ameriškega zavoda za geološka raziskovanja sta izračunala starost morja na 500 milijonov let. Ta dva učenjaka trdita, da pri prejšnjih računih niso upoštevali vpliva skrilavca na morskem dnu, v katerem so snovi, ki se spajajo z natrijevim kloridom in ta se potem skoraj ne da izločiti iz njih. Svoje račune sta razglasila na kongresu ameriških geologov, kjer sta pa naletela na odpor raznih šol, ki so izračunale starost morja na 2500 milijonov let. Polemika se je razširila tudi preko znanstvenih krogov. Pozneje je posegel v njo tudi čičaški profesor W. Bruce, ki salomonsko izjavlja, da so se oceani pred milijonom let posušili in šele pozneje zopet napolnili z vodo, tako da utegnejo imeti prav vsi, ki so izračunali starost morja.

7000 ameriških otokov

Državni tajnik za notranje zadeve Združenih držav nadzira 7083 otokov, ki so tako pod suverenostjo severnoameriških Združenih držav. Tako gre za 20 otokov Havajskega otočja, za 53 otokov Deviškega otočja v Karibskem in Atlantskem morju, za 3 otoke Porto Rica, za 67 otokov Aljasko in nepregledno število otokov, med katerimi so mnogi sam koralne pečine in so bili še nedavno povsem brezposelni. Postali so pa važni z razvojem zračnega prometa in pa glede na strategijo.

K otokski državi Združenih držav spada tudi 148 otokov Filipinskega otočja, ki tvorijo cel pas od Karibskega do Kitajskega morja, od Atlantskega do Srednjega in Pacifičnega oceana in od Beringovega morja do Arktičnega oceana. Filipini so bili pa že prej pod upravo Združenih držav in upravljajo jih je vojno ministrstvo, od katerega prevzame zdaj upravo teh otokov notranji minister Ickes.

Zrebec Nelson Viktor, zmagovalac jugoslovenskega kasaškega derbija v Ljubotmeru, last Al. Slaviča iz Banovca

Radioprogram

Sobota, 19. avgusta
12: Za zabavo poskrbimo plošče v venček spet povijmo. — 1245: Poročila.
13: Napovedi. — 1320: Za zabavo poskrbimo plošče v venček spet povijmo.
14: Napovedi. — 17: Otrška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersson popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih; b) Tetka Marička kramlja in prepeva. — 1750: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 1840: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 1940: Nac. ura: Slovenski tisk (Ruda Jurček) Ljubljana. — 20: O zuna. nji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 2030: V. Vombegar: Kdor stika, ta stakne! — Vesele zgodbe iz življenja Jake Smoljaka in njegovih. — Izvajajo člani rad. igr. družine, vodstvo: ing. Pengov. — 22: Napovedi, poročila.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema upravo do 9. ure dopoldne.

NAJBOLJŠO MEDICO

dobite v Medarni — Ljubljana. Zidovska ul. 6. 36/7

TURISTI!

Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana. Zidovska ul. 6. 36/7

KOROŠKE BRUSNICE

(Preiselbeeren) dnevno sveže, razpošilja po 6 — 8 din samo Slesnik, Zagreb, Pantovčak 22. 2507

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

REVEN IN POSTENI GOSPODICI

z din 5000 nudim sigurno ekstenso. Sodelovanje potrebno. Ponudbe na upravo Sl. Naroda pod »Ženitev ni izključena.« 2519

LEPO GOSPODICO

do 20 let, najrajši frizerko, bi rad spoznal dobro situiran gospod. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Priateljica« 2516

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

ZARADI BOLEZNI

naprodaj v provinci res dobro vpeljana in dobro idoča modstovska obrt z veliko zalogo in vsem inventarjem. — Vprašati v Celju, Gosposka ul. 19, Viktorija Kos. 2508

OREHOVA JEDRKA

Ilepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarni — Ljubljana. Zidovska ul. 6. 36/7

LA SVEŽE ČESPLJE

debele za vkuhanje Din 2.50; namizne hruške, kisa jabolka Din 2.60 franko voznina razpošilja po 50 kg G. Drechsler Tuzla. 2509

SVEŽE ČESPLJE

bosanske I.a. kg din 2.50. I.a lipov cvet kg din 20.— franko voznina razpošilja G. Drechsler Tuzla. 2515

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVUJA

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

A. P. MELNIKOV.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Strašno se je zapustil, odkar so ga izključili iz gimnazije, živi brez dela. Poznam ga že, odkar je pod našim nadzorstvom.

— Zakaj?

— Prvič je šlo za nekega uradnika, ki je bil obdolžen ponesrebe. Temu so manjkale razen denarja glasovne revizije tudi blanketne knjižice za inozemske potne liste, poverljive njemu. Zaslišan je izpovedal, da jih je dal Rožnovu. Čemu jih je ta potreboval, tega še zdaj ne vemo. Toda Rožnov je to zanikal. Ni izključeno, da si je dotični uradnik to izmislil. Pod našim nadzorstvom je zato, ker je našel glasovne policijske prijave za svojo umetniško nadarjenost posebno polje.

— Kakšno?

— O njem pripovedujejo, da vam ponaredi proti primerni nagradi poljubno listino. To je zelo sposoben človek — saj ni zaman graver — in otroke je učil lepisaja. Moram pa priznati, da ga doslej še pri nobenem takim grehu niso zasačili.

— Sicer pa taka naročila niso pogosta. Kako se pa preživlja?

— V gledaliških slika dekoracije. Zadnje čase se je seznanil z neko članico zbora. Človek ne ve, dali preživlja ona njega ali on njo.

— In v zadnjih desetih dneh ni zapustil mesta?

— Mislim, da ne. Vsaj detektivni mi niso mogli povedati nič točnega, ker ni pod stalnim nadzorstvom.

— Kdo pa je ta Skalski?

— Poseben tip človeka. Mož je že prileten. Ple-mič je. Služil je v gardnem polku, toda na zahtevo drugih častnikov je bil premeščen. Premestili so ga v armenski polk, daleč tja na mejo. Toda tudi tam ni dolgo ostal. Potem je sprejel mesto obmejnega stražnika na carinarnici, pa tudi to službo je kmalu zapustil. Poročil se je z neko obubožno grofico ali kneginjo. Sorodniki njegove žene so mu izprosil dobro mesto pri petrograjski policiji. Toda tudi iz Petrograda so ga kmalu premestili v podeželsko mesto, kjer je padel vedno globlje, dokler ni dobil končno podrejene službe višjega nadzornika na periferiji mesta. Nazadnje ni bil zmožen niti te službe in tako so ga odpustili. Prišel je k nam in se nam ponudil. Kot civilnega stražnika ga nismo mogli sprejeti, zato nam pa služi kot zasebnik. To je sicer zelo sposoben človek in pozna običaje vseh slojev prebivalstva.

— Zakaj pa ni imel nikjer obstanke?

— Zakaj ni prišel v polk na dvor, ne vem, ker je bilo to že davno. Pri policiji mu je pa bilo napredovanje onemogočeno prvič zato, ker je bil pijanec, drugič pa — saj razumete, — je dejal komisar in pokazal z roko, da je rad sprejemal podkupnino. — Na mizo položene zapečatenе kuverte je imel posebno rad.

— Pa se vendar ni s tem bahal?

— To je bil njegov najljubši pogovor. V tej stvari je bil neverjeten cinik. Ali veste, kako so ga odslovili iz zadnje službe? Državni tožilec ga je nekoč vprašal, jeli zadovoljen s svojo novo službo? On pa je odgovoril: — Ne povsem! Okrog sebe imam strašno neumne ljudi — zlato imajo pred nosom, pa ga ne vidijo. — Kako mislite to?

— Je vprašal državni tožilec začuden, — Skalski mu je pa odgovoril: — Pomislite, vaše blagorodje,

da je dobra polovica prebivalcev mesta židovske krvi. To je vendar zlat vir in nihče ga ne zna izrabiti.

Po tem odkritem razgovoru so mu začeli bolj gledati na prste in kmalu so ga zasačili, kajti izkazalo se je, da ta zlati vir še preveč izrablja.

— Ali mu je mogoče zaupati v takem primeru?

— Je vprašal Murzajev. — Lahko bi se dal podkupiti ali pa bi to vsakomur izblebel in s tem bi vsej stvari samo škodoval.

— Glede tega bodite brez skrbi. V tej zadevi tiči v njem nekakšna jetniška cast. Če se loti česa, zna o svoji nalogi molčati ko grob. Sicer pa, kdo bi ga podkupil? Pa vendar ne Rožnov? Mecen našega Rožnova je že davno odpotoval v Pariz. Skalski, sam dober pripovedovalec, pa zna svojemu družabniku pogledati v dno duše. Pri tem bo za vsak primer pod nadzorstvom vašega sotrudnika Rybakova.

— Kakšno je vaše mnenje o tem. Peter Petrovič?

— Se je obrnil Murzajev k Rybakovu.

— Strinjam se s tem, — je odgovoril Rybakov kratko.

— Kaj pa gimnazijski ravnatelj, ali je še vedno isti?

— Je vprašal Murzajev Katajeva.

— Se vedno isti olimpijski bog, o katerem ste nekoč dejali, da bi bil primernejši za bančnega kakor za gimnazijskega ravnatelja.

— Saj to me prav vznemirja, — je dejal Murzajev. — Moram z njim govoriti o Rožnovu, razen tega bi si pa rad izprosil od njega nekaj. On pa začne takoj čvekati in nazadnje ne spravi iz sebe niti dveh poštenih besed.

— V ravnatelju Chochbertu najdete dobrega pomočnika, — ga je potolažil Katajev. — Rad vam bo pomagal v zadevi Rožnova, zlasti po prigodi v kolodvorski restavraciji.

— Kaj se je med njima kaj pripetilo?

— To je smešna in mučna prigoda. Rožnov je bil odpuščen iz zavoda na Chochbertov pritisk, ker je bil jezen nanj. Kmalu po njegovem odhodu je prisel v naše mesto prvič novi šolski nadzornik, da bi pregledal vse učne zavode. Rožnov ga ni poznal. Ravnatelj je spremljal na kolodvor odhajajočega nadzornika. Ker je pa imel vlak zamudo, sta sedla oba za mizo v kolodvorski restavraciji. V tem neprikladnem trenutku se je pa pojavil tam Rožnov, pijan tako, da se je komaj še držal na nogah. Čim je zagledal Chochberta, je navahil nanj z dežnikom: — Ah, ti etioptski stvor, končno sem te zasačil. Zdjaj boš vsaj spoznal, kaj se pravi ovajati ljudi! — In jel je udrihati po njem z dežnikom. Nadzornik je vstal, hotel ga je prijeti za roko, toda komaj je spravil iz sebe besede: — Spoštovana gospoda! V moji navzočnosti prosim...

— Že ga je Rožnov sunil pod brado in vzkliznil:

— Ah, ti stara opica, sedi mirno, kajti sicer se utegne zgoditi, da jo dobiš še ti po gobcu. Kaj se pa vmešavaš v našin preprič? — In znova je jel udrihati po Chochbertu. Chochbert je zlezel pod mizo, Rožnov je pa še vedno udrihal z dežnikom po njem. Nastal je krik in vik. Nekateri so se razburili, drugim je bil pa prizor v veselje in zabavo. Med silnim trčenjem se je nabralo mnogo radovednežev iz čakalnice tretjega razreda. Kričali so: — Le udri, le udri po njem, kakor z lovsko sulico po medvedu! Chochbert je pa kričal izpod mize: — Saj nisem tisti, za katerega me smatrate! V naslednjem trenutku je zbežal nadzornik za točajno mizo. Stal je tam sam — krčmar je bil odhiti po stražnika. Eni radovedneži so se smejali, drugi so vlekli Rožnova za suknjič, nihče se pa ni upal motiti ga v razgrajanju. Vsi so namreč poznali njegovo moč.